

ГАРОВ ҚОНУНИЙМИ?

Бугунги кунга келиб гаровнинг закат, ипотека ва гаров ҳуқуқи тарзидаги турлари қўлланиб келинмоқда. Жумладан, бу институт хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида шартномавий муносабатларни тартибга солишда ҳам муҳим ўрин тутмоқда.

2-бет

БАРКАМОЛ АВЛОД ОРЗУСИДА

Боғча боғи ва дарахтзор билан шу даргоҳ мудири томонидан хусусийлаштириб олинган, атиги 2 ой ишлади, холос. Эндиликда иқтисодий тақчиллик баҳонасида тайёр муассаса беркитиб қўйилди. Бундан кимга фойда?

4-бет

ДЕХҚОН ИШ ҲАҚИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ОЛАДИ

2004 йил ҳосили учун май ойининг биринчи ярмида вилоятимиздаги ширкат хўжаликлари, фермер жамоалари, пудратчилар, ижарачиларга иш ҳақи учун жами бўлиб, 3 миллиард 100 миллион сўм маблағ ажратилди.

5-бет

ЕВРО-2004: ЯКУН ВА ТАҲЛИЛЛАР

Португалияда ўтказилган Европа чемпионати Голландиянинг Роттердам шаҳри полицияси учун жуда асқотди.

7-бет

Mustaqillik huquq demakdir

HUQUQ

27

(342)

YURIDIK GAZETA

Iyul					
D.	5	12	19	26	
S.	6	13	20	27	
Ch.	7	14	21	28	
P.	1	8	15	22	29
J.	2	9	16	23	30
Sh.	3	10	17	24	31
Y.	4	11	18	25	

2004

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqqa boshlagan.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: Info@huquq.uz

Хотин-қизлар қўмитаси ўзида аввало жамоатчилик ташаббусини мужассам этадиган, биз қўраётган фуқаролик жамиятининг муҳим институти, узвий бўғини ҳисобланадиган тузилмадир.

Давлат ушбу жамоатчилик ташкилотини моддий қўллаб-қувватлашга, қўмаклашишга тайёр. Лекин ташаббус, фаолият, замон талаблари даражасида ишчанлик қўйдан— шу ташкилот фаолларидан чиқиши керак.

(Президент Ислам Каримовнинг Оқсаройда бўлиб ўтган «Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонининг ижросига бағишланган мажлисдаги маърузасидан).

Азизим, дилбарим, лобарим қизлар...

ТАДБИР

ИНСОН МАНФААТЛАРИ ҲИМОЯСИ УЧУН

Инсон ҳуқуқ ва манфаатлари олий қадрият саналган ҳар қандай жамиятда прокурор-тергов ходимларининг касб-маҳорати, салоҳияти муҳим аҳамият касб этади. Чунки юқори малакали прокурорлар, терговчилар жиноятчиликка қарши самарали қураш баробарида инсон ҳуқуқларининг ҳимоя қилинишини таъминлашда ҳам катта ўрин тутадилар.

Яқинда Тошкент вилоят прокуратурасида бўлиб ўтган «Прокурор-тергов ходимларининг касб маҳоратини ошириш — инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг асосий мезони» мавзuidaги семинардан қўзланган асосий мақсад ҳам ана шундан иборат эди.

Йигилишда иштирок этган прокурор-тергов ходимлари, ИИБ идоралари терговчилари семинарга таклиф этилган ҳуқуқшунос олимлар, тажрибали мутахассисларнинг маърузаларини тинглаб, ўзлари учун муҳим маълумотларга эга бўлиш баробарида фаол фикр алмашувларда иштирок этишди.

Жумладан, жиноятларни фош этишда муҳим аҳамият касб этувчи «Тупроқшунослик экспертизасининг имкониятлари ва унинг вазифалари» мавзuida маъруза қилган Х.Сулаймонова номидagi Республика суд-экспертиза марказининг катта илмий ходимаси Ф. Мўминова йигилганларга батафсил маълумот берди.

Шунингдек, семинарда ИИБ махсус бўлими бошлиғи Р. Ҳабибуллинанинг «Эҳтиёт чораси сифатида ҳибсхоналарда сақланаётган айбланувчиларни қамоқда сақлаш муддатларига доир айрим масалалар ҳусусида» мавзuidaги, юридик фанлари номзоди, ИИБ ТББ алоҳида муҳим ишлар бўйича катта терговчиси А. Закурулаевнинг «Диний экстремизм ва терроризм билан боғлиқ жиноятларни тергов қилишнинг ўзига хос хусусиятлари» мавзuidaги, Бўстонлик туман прокурорининг катта терговчиси Б. Ҳасановнинг «Маъҳум ҳолатларда содир этилган жиноятларнинг фош этилишида судга оид экспертиза хулосаларининг аҳамияти» мавзuidaги маърузалари тингланди. Ҳар бир мавзу юзасидан фикр алмашувлари бўлиб турди.

Йигилиш сўнггида семинар яқунлари умумлаштирилди.

(Ўз мухбиримиз).

АЙОЛ ВА ЖАМИАТ

ИШОНЧЛИ МАСЛАКДОШ

Баъзан «Аёл бошим билан...» дея тушкун кайфиятда юрадиган, ўзини рўзгор юмушларидан ортмайдиган киши сифатида ҳис этишга қўниқиб қолган опа-сингилларимизга дуч келсам, ўйланиб қоламан. Ахир севги-садоқатда, қувонч ва шодликларда эркаклар билан елкама-елка умр кечираётган аёлларимиз нега тушкунликда яшаш керак?

Президентимизнинг 25 май куни эълон қилинган «Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонини ўз вақтида қўлланган тадбир деб ҳисоблайман. Тошкент Давлат юридик институтини 1994 йилда тугатиб, соҳам бўйича ишлаб келардим. Сай-ҳаракатларимга муносиб баҳо беришиб, мени Нарпай туман ФХД бўлими мудири вазифасига тайинлашгач, кўнглимдан кўп фикрлар ўтди. Ишончли оқлаш ҳақида бош қотира бошладим. Биномиз ниҳоятда кўримсиз бўлгани учун даставвал йигит-қизлар ҳаётида муҳим из қолдирувчи маскани замонвий кўринишга келтиришга киришдик. Тумандаги «Олимжон» хусусий фирмаси қарийб 6 млн. сўмлик иш бажариб, бинони замон талаблари даражасида таъмирлаб берди. Никоҳни қайд этиш зали, кутиш ва хизмат кўрсатиш хоналари учун шинам жиҳозлар олинди.

Бу ерда биргина ўтган олти ой мобайнида 1659 та тугилиш, 316 та янги оила қайд қилинди. Онда-сонда учраётган бўлса-да, ёшлар орасидаги «қўйди-чикди»ларни қаматиришга эришяпмиз. Бунда маҳалла фаоллари билан бирга кўпни кўрган оқила онахонларимизнинг ҳам муносиби ўрни бор.

Лайло САФАРОВА,
Нарпай туман ФХД бўлими мудири

СВОЖҚҚ ДЕПАРТАМЕНТИ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туман прокуратураси ҳузуридаги СВОЖҚҚ бўлими ходимлари ўтказган текширишда «General-Invest» хусусий фирмаси раҳбари Дилором Салимова 2003-2004 йиллар давомида 318.962.300 сўмлик пул айланишини амалга ошириб, ДСИга ёлгон ҳисобот топшириб, давлат бюджетига 29.771.400 сўмлик солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлади, келганлиги аниқланди.

Бўстонлик туман ДСИ ходимлари ўтказган текширишда аниқланишича, «Ғазалкент» ОАЖ бош ҳисобчиси Рисмет Сатишев 2003 йили 27.786.300 сўмлик консерва маҳсулотларини сотиб юбориб, савдодан тушган 8.321.100 сўмни банкка топширмаган.

Оққўрғон туман прокуратураси ҳузуридаги СВОЖҚҚ бўлими ходимлари ўтказган текширувда фуқаро Абдукарим Қудратов Исмат исмли шахсдан Тошкент халқ ҳўжалиги институтининг қалбаки дипломини сотиб олиб, 2000-2004 йиллар давомида Оққўрғон туман ДСИ инспектори лавозимида ишлаб келганлиги аниқланди.

Наманган вилоят прокуратураси ҳузуридаги СВОЖҚҚ бўлими ходимлари «Элдорбек-2000» хусусий фирмасида ўтказган текширувда фирма раҳбари Мухаммадjon Мамажонов шу йил апрел-июн ойларида «Наманганша-роб» УСБдан пул ўтказиш йўли билан сотиб олинган спиртли ичимликларни сотиб, савдодан тушган 104.793.100 сўмни банкка топширмаганлигини фош қилдилар.

Деҳқонobod туман прокуратураси ҳузуридаги СВОЖҚҚ бўлими ходимлари томонидан «Чак-чак» ИПХ постида Тошкент-Денов йўналиши бўйича кетаётган Икром Юсупов бошқарувидаги 19 В 90-66 номерли «КамаЗ» машинаси тўхтатилиб текширилганда, унинг юкхонасида «Бехруз-Дони» хусусий фирмаси раҳбари Алишер Бўроновга тегишли, ҳеч қандай ҳужжатсиз 3.834.500 сўмлик ароқ борлиги аниқланиб, маҳсулот далилий ашё сифатида олинган.

Юқоридаги ҳолатлар юзасидан ЖКнинг тегишли моддаларига асосан жиноят ишлари қўзғатилган.

ЎҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ САРИ

Гаров фуқаролик-ҳуқуқий муносабатларни тартибга солишчи ҳуқуқий институтлардан биридир. Тўғриси, у амалиётга тўла таътиб этилган бўлса-да, дастлабки пайларда унинг қўлланилиши ўзига хос қийинчиликлар билан кечди. Лекин аҳолининг ҳуқуқий онги ва савиясини ошириш борасида олиб борилган кенг камровли ишлар натижасида гаров аста-секинлик билан кундалик ҳаётимизнинг зарур воситаларидан бирига айланиб қолди.

Бугунги кунга келиб гаровнинг закатал, ипотека ва гаров ҳуқуқи тарзидаги турлари қўлланиб келинмоқда. Жумладан, бу институт ҳўжалик юритувчи субъектлар ўртасида шартномавий муносабатларни тартибга солишда ҳам муҳим ўрин тутмоқда.

ГАРОВ ҚОНУНИЙМИ?

Биргина ҳўжалик судларида мазкур қонун ва шу билан боғлиқ бўлган бошқа ҳуқуқий нормалар талабларига риоя этилиш аҳоли таҳлил қилинганда, бу борадаги ишлар ҳали лозим даражада эмаслиги аниқланди. Масалан, Навоий вилоят АТ «Тадбиркорбанк» бошқармаси ҳўжалик судига даъво аризаси билан мурожаат қилиб, хусусий тадбиркор Х.Намозовнинг банкдан олган икки миллион сўм миқдоридаги кредит маблағларини белгиланган муддатларда қайтармаганлиги сабабли кредит қарзи ва унга ҳисобланган фоизларни гаровдаги ВА3-21093 ва М-2141 маркали автомашиналар ҳисобидан ундириб беришни сўраган. 2002 йилнинг 24 декабр куни Навоий вилоят ҳўжалик суди иш ҳолатларини ҳар тарафлама ўрганмасдан туриб даъводни қаноатлантириш тўғрисида қарор қабул қилган. Оқибатда суд қонунбузилиш ҳолатига йўл қўйган. Хусусан, суд низоини ҳал этиш жараёнида гаров билан қафолатланган мулк эгалла-

ри жисмоний шахс эканлигига эътибор қаратмаган. Аслида бу фуқароларнинг мулкий манфаатлари билан чамбарчас боғлиқлиги сабабли Республика ХПКнинг 23-моддаси 4-қисми ва 84-моддасининг 1-қисми талабларига қўра, бу низо ҳўжалик судига тегишли эмас. Шунинг учун суд иш юритишни тугатиш ҳақидаги тўхтамга келиши зарур эди. Бундан ташқари, суд 3.Полнованинг ВА3-21093 русумли автомашинаси 2001 йилнинг 8 август куни Тошкент шаҳрида яшовчи Я.Юсупов номига расмийлаштирилганлиги ҳақидаги вилоят ИХХБ томонидан берилган маълумотларга ҳам тегишли ҳуқуқий баҳо бермади. Суднинг бундай қарорини бекор қилиш қонун талабига мос келса-да, бироқ хусусий тадбиркор Х.Намозов томонидан кредитор қарзларининг ихтиёрий равишда қоплаганлиги бос суд қарорига нисбатан протест келтириш мувофиқ эмас деб топилди. Лекин бу фуқароларнинг Конституция ва қонунларда белгиланган ҳуқуқ ва

манфаатларига путур етказиш мумкинлигини билдирмаслиги, аксинча қонун устуворлигини таъминлаш барчамиз учун олий даражадаги бурч эканлигини унутмаслик лозим.

Энг ачинарлиси шундаки, кўпинча фуқаролар ёки ҳўжалик юритувчи субъектлар гаров билан таъминланган муносабатга киришадиганда гаров нима-лигини ё тушунмасдан ёки бўлмаса қонун талабларини менсимаслик оқибатида боши берк қўчага кириб қолишмоқда. Жумладан, иштихонлик хусусий та-

биркор Н.Сўлаймонов банк муассасасидан 2 миллион сўм миқдори пул маблағи олиб, ўз манфаатлари йўлида ишлатиб юборган. Хусусий тадбиркор Н.Сўлаймоновга нисбатан ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми «а» банди билан жиноят иши қўзғатилиб, Қўшработ туман судининг ҳукми билан унга уч йилга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланган.

Бундай салбий оқибатларга йўл қўймаслик учун энг аввало, ана шундай муносабатга киришадиган ҳар бир фуқаро гаров нима, у қандай вужудга келиши, унинг шартларига риоя қилмаслик қандай ҳуқуқий оқибатлар келтириб чиқариши мумкинлигини билиши ҳамда амалдаги қонун нормалари талабларидан воқиф бўлиши керак. Ўз ҳуқуқи ва қонин билан инсон эса ҳеч қачон адашмайди ва бошқаларнинг манфаатларига путур етказмайди.

Б.ҚУРБОНОВ,
Республика Бош прокуратураси бўлим катта прокурори

ГЙОВНВАНДЛИК — ИЛЛАТ

«ОРЗУ»ЛАРИ УШАЛМАДИ

Яқинда Тошкент вилоят суди биносида беш киши устидан жиноят иши қўриб чиқилиб, ҳукм ўқилди. Улар узок муддатга озодликдан маҳрум этилдилар. Кимлардир бу ҳўжалларни ўқиб ўйлаши мумкин: «Қандай жиноят қилганки, улар бундай оғир жазога мустаҳик этилган? Балки қотиллик қилиб, кимларнингдир ҳаётига зомин бўлгандир?». Афсуски, шундай. Қўлларига қурол тутиб, кимларнидир ўлдирган бўлмасалар-да, улар нафақат бир-икки кишининг ҳаётини заҳарлаган, балки наркотик моддаларни тарқатиб, қўллаб-қувватлашнинг ҳаёти издан чиқишига, оила аъзолари азият чекишига сабаб бўлишган.

Ҳозирги пайтда фуқароларни, айниқса ёшларни гйивандлик балосидан асраш учун ҳуқуқ-тартибот органлари кўпиш қилишяпти. 2003 йил 29 декабр куни ўтказилган ана шундай тадбирда биз юқорида тилга олиб ўтган героинфурушлар фаолиятига чек қўйилди.

Ўшнатмаса учратмас деганларидек, икки-учтадан фарзанднинг отаси-онаси бўлмиш беш кишининг бошини кўп оила-ларнинг бахтсизлиги эвазига келадиган мўмай даромад билраштиради. Тожикистондан келтирган бир киллога яқин героинни сотиш улар учун энг «зағу» орзу саналарди. Шу мақсадда Янгйўй туманига йўл олишди. Вақти-соати этиб харидорлар келгач, уларга оғуни пуллашди. Лекин пулини қўлларига олишга улгуришолмади. «Харидорлар аслида ички ишлар органининг вакиллари эди.

Жиноятчилар тегишли жазосини олишди. Лекин бу иллат ҳудди соядек жамият-ни таъбиқ қилишда давом этмоқда. Де-мак, унга қарши курашни бир зум ҳам тўхтатмаслик лозим.

А.АБДУРАЗЗОҚОВ,
Тошкент вилоят прокуратураси ёрдамчиси

Mohiyat

*Адоват хавфини
сезгудай бўлсанг,
ундан ўзингни
олиб қоч,
муҳаббат исини
сезсанг, саҳийлик
эшигини оч.*

Муъин ЖУВАЙНИЙ

ҚОНУН БАРЧАГА БАРОБАР

Инсон ўзи табаррук деб билган нарсаларга ондадек буюк номини вобаста талқин этади. Она-Ватан, она-юрт, она-замин! Ерни боксанг, ер сени боқади деган нақл ҳам бор. Бу ҳикмат ҳеч қачон аҳамиятини йўқотмайди. Яхши ният билан ерга уруғ ташлаб, ҳалол меҳнат қилган киши зинҳор қуруқ қолмағай. Зеро, деҳқончилик — ризқ-рўз манбаи. Ерининг қадрини ҳақиқий деҳқонгина англай олади.

Афсуски, орамизда ердан ҳўжасизларча фойдаланаётган, уни талон-тарож қилаётганлар ҳам учраб туради. Бухоро вилоятида ердан фойдаланиш тартибини белгилловчи қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган текшириш натижалари бунга мисол бўла олади.

Вилоятда 198.309 гектар экин майдони мавжуд. Жорий йилда бухоролик деҳқонлар 124.290 гектар ерга пахта, 61.070 гектарга галла, қолган ерга бошқа экинларни экишган. Ердан самарали фойдаланиш борасида анча ишлар қилинган. Аммо айрим фуқаро-

«ЎПИГЛИҚ ҚОЗОН» ОЧИЛДИ

лан ўзлаштириш, қамомадни эса сохта ҳўжатлар билан ёпишни қўзлаган ушбу шахс тезда харидорлар топиб олди.

Қўмчи қозондан кўтариладиган вақт келиб, Қ.Нуралиев ўз лавозимини М.Фафуровга топшираётган вақтда 2900 литр дизел ёқилғиси, 256 литр дизел мойи қамомад мавжудлиги аниқланди. Ушбу ҳолатга эътиборини қаратган туман прокуратураси томонидан қўшмича текшириш ўтказилди. Унда жуда кўп миқдордаги ўзлаштирилганга йўл қўйилганлиги исботланди. Бир йил давомида 400894 литр ёқилғи-мойлаш маҳсулотлари номаълум шахсларга сотиб юборилган. Ўзлаштирилган маҳсулотларнинг жами суммаси 9 млн. 58 минг сўмни ташкил этган. Бу ишларга қўл урган Қ.Нуралиев «ёпиғлиқ қозон» ёпиғлиғича қилишга умид қилган эди. Лекин афсус ундай бўлмади.

С.НАЗАРОВ,
Ховос туман прокурори

ЎЗБОШИМЧА РАИСЛАР

лар ширкат ҳўжаликларига тегишли ерларни ўзбошимчилик билан эгаллаб олишган. Масалан, Когон

туманидаги «Мустақиллик» ширкат ҳўжалиги бошқаруви раиси Х.Эшмуродов 15 нафар фуқарога 2,2 гектар ерни ноқонуний равишда уй-жой қуриш учун ажратиб берган. Раис бу билан чекланиб қолмай, 13,5 гектар боғни 12,5 гектар деб расмийлаштириб ижара шартномаси тузган. Оқибатда ҳўжаликка 896.503 сўм моддий зарар етказган.

Жондор туманидаги «Зарафшон» ширкат ҳўжалиги раиси Аҳмад Очиллов ҳам «хотамтой»-лида қогонлик ҳаммасидан қолишмас экан. У ҳўжаликнинг 2,35 гектар ерини ноқонуний равишда томоғқа учун ажратиб,

ҳўжаликка 1.133.000 сўм моддий зарар етказди. Ушбу ҳолатлар юзасидан тегишли чоралар қўрилди.

Шунингдек, Қоровулбозор туманидаги «Мустақиллик» ширкат ҳўжалиги бошқаруви раиси В.Бобқулов ваколатидан фойдаланиб 25 гектар ерни гйивонлиқ Ж.Маъмуровга ҳеч бир ҳўжатсиз фойдаланиш учун берганлиги юзасидан ҳам жиноят иши қўзғатилиб, тергов олиб борилмоқда. Ж.Маъмуров уч йил мобайнида бу ерга бугдой экиб фойдаланиб келган. Оқибатда ширкат ҳўжалигига 7.425.000 сўмлик зарар етказилган.

Текширишда қоровулбозорлик фермер Н.Мухаммедов пахта этиштириш мўлжалини 3 гектар ерга пиёз экишга аниқланди. Жондор туманидаги «Бахшўлло Ражаб», Қоракўл туманидаги «Бахтиёр», Шофирмон туманидаги «Шоқулбод», Ромитан туманидаги «Бобур Барно» каби фермер ҳўжаликларига ҳам шундай йўл тутилган. Барча ҳолатлар бўйича қонуний чора қўрилди.

Текшириш давомида мансабдорлар томонидан ноқонуний берилган ва фуқаролар ўзбошимчилик билан эгаллаб олган 45,6 гектар ер ҳўжаликларига қайтарилди. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан судларга 28.300.000 сўм миқдорида даъво аризаси киритилди.

Ҳамза ФАЙЗИЕВ,
Бухоро вилоят прокуратураси ўринбосари

Maktublar, shikoyatlar, javoblar

PAKAM

Чоршанбадан чоршанбагача тахририят муштарийлардан 38 та мактуб олди.

● Mulohaza

MEHR-OQIBATLI BO'LAYLIK

Хурматли тахририят ходимлари!
«Huquq»нинг 24-сонидagi «Елланган қотил» мақоласини ўқиб чиқиб, беихтиёр қўлимга қалам олдим.

Мақолани ўқиган ҳар бир киши чуқур ўйга толиши табиий. Наҳотки, не-не орзу-умидлар билан оила қўрган эр-хотин йиллар ўтиб бир-бирига душман бўлиб қолса? Фарзандларининг тақдирини ўйлабмасдан қотил бўлиб, турмуш ўртоғини ўлдиртиришгача бориб етса? Ахир бу ўтакетган разолат-ку!

Ёши 45 га етган, ўзидан 20 ёш кичик йигитча билан сирдош бўлиб, неча йиллик ёстиқдошини ўлдирши учун режа тузган Азизахонни ўзбек аёли дейишга тил бормаиди. Назаримда айрим аёлларимизнинг юриш-туриши йилдан-йилга ўзгариб бораётгандек. Улардаги андиша, ибод деган фазилатларнинг ўрнини, алдов, хиёнат, оқибатсизлик эгаллаётгандек. Хурматли аёлларимиз мени кечирishing, чунки ҳамма ўзбек аёллари шунақа бўлиб борапти деган фикрдан ироққан.

Азизахоннинг шунчалик ваҳшийликка қўл уришига ким айбдор? Ахир ҳеч нарса сабабсиз бўлмайдиган-ку? Менимча, унинг шу қадар тубанликка бориб етишига марҳум эри асосий сабаби. Кунда тоғанини ичи, фарзандлар тарбиясини ўйлабмаслиги, қимроғе берилганлиги... Шароб ва қимор инсонни одамгарчиликдан чиқарадиган одамлардандир.

Қаерда меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат бўлмаса, ўша ерда нопоклик илди элади.

Азизлар, ҳеч қачон бир-биримиздан меҳримизни аямаллик. Қўлимиздан келганча ёрдам берайлик. Шундагина юқоридагидек ноҳус воқеалар содир этилишининг олдини олган бўламиз.

Sh.ABULQOSIMOV,
Olmaliq shahridagi 45-JIEM xodimi

● Tashakkurnoma

ER AJRATIB BERILDI

Олти нафар фарзандим бор. Ўғлим Муҳаммаджон Афғон уруши қатнашчиси. Шу ўғлимга 3-4 йилдан буён уй-жой қуриш учун ер ололмай келаётган эдим. Охири ушбу масалада ёрдам беришни сўраб Бағдод туман прокуратурасига мурожаат қилишга мажбур бўлдим.

Туман прокурорининг ёрдамчиси А.Эржабев мурожаатимни қонуний тартибда қўриб чиқиб, уй-жой қуриш учун ер ажратишда амалий ёрдам кўрсатди. Ўғлимга 8 сотих ер ажратиб берилди.

Хурматли тахририят! Ушбу мактубимни газетангиз орқали чоп этиб, туман прокуратурасига миннатдорчилигимни билдирсангиз.

Xushvaqt HAMEDOV,
Bag'dod tumani, «Qorachitol»
qishloq fuqarolar yig'ini,
Qorovultera qishlog'i

Mohiyat

Инсон ҳамма
ерда улғ...

Унинг улғлиги

қўлидан келган

ишларда,

яратувчилигида

кўришиб туради.

Abdulla QAHNOR

● Minnatdorchilik

MUSHKULIMNI OSON QILISHDI

Инсон ҳаётида ҳар хил воқеалар бўлиб турар экан. Шу йилнинг 10 феврал кuni зарурий туфайли уйимда эҳтиёт қилиб сақлаб келаётган ноёб китоблар, мусика ноталари, суратли альбомларни туманимиздаги «Нодир китоблар» дўконига олиб бормиз эдим. Уларни жон-жон деб олишиб, бир ой ичида сотиб, пулини берамиз деб ваъда қилишди. Олдиндан озгина пул ҳам беришди. Шартга кўра бир ойдан кейин борсам, «Нарсаларингиз сотилмади. Уч ойдан кейин келинг» деб айтишди. Мен китобларимни қайтариб беришларини илтимос қилдим. Улар бунга кўнишмади. Охири сафар «Ҳадеб келаверсанг, ҳеч нарса ололмайсан» дея зарда қилишди. Тўрт ойлик оворагарчиликдан кейин Юнусобод туман прокуратурасига мурожаат қилишга мажбур бўлдим. Улар тез кунда мушкулимни осон қилиб, пул ва сотилмай қолган нарсаларимни қайтариб олиб беришди. Раҳмат уларга. Доимо соғ-омон бўлишим.

Galina CHEREMUXINA,
Yunusobod tumani 11-mavze

● Shikoyat

PASPORTNI VAQTIDA OLAYLIK

Мен Охангарон туманининг Бирлик қишлоғида яшайман. Бир нарса мени анчадан бери ўйлантириб юрибди. Қишлоқ жойларда паспорт олиш ёки алмаштириш чоғида фуқаролар тегишли ҳужжатларни расмийлаштириш учун узок йўл босиб, туман марказида жойлашган ички ишлар бўлимларига қатнамоқда. Ҳеч кимга сир эмас, хозирги пайтда йўл ҳақи тобора ошиб бормоқда. Бунинг устига паспорт бўлинимаси ходимлари бланка учун ҳам пул талаб қилишади. Фуқаролар паспортни олиш учун гоҳида 1500-2000 сўмгача ортикча харажат қилишаёти. Аксига олиб паспортни бир куннинг ўзида олиб бўлмайди. Фуқаролар паспорт олиш учун икки-уч, ҳатто беш-олти марта қатнашапти. Паспорт учун керакли ҳужжатларни расмийлаштиришни қишлоқ фуқаролик йўғини ходимларига топширишининг иккони йўқми?

Паспортга яшаб жойида рўйхатдан ўтгани тўғрисидаги муҳри босиб жараёнида ҳам тушунмовчилик юз бермоқда. Фуқаро паспортни олгач, ИИБ ходимлари «қишлоқда рўйхатдан ўтасан» деб ортга қайтаришади. Қишлоқда эса оддий муҳр йўқ. Фуқаро сарсон бўлиб яна борса «вақтида рўйхатдан ўтмабсиз» деб ноҳақ жарима солишади. Юқоридаги масалаларга ойдинлик киритиб, тегишли норматив ҳужжатларга ўзгартиришлар киритилса кўпгина фуқароларнинг идорама-идора сарсон бўлиб юришларига чек қўйлар эди.

A.XUDOVBERDIYEV,
Ohangaron tumani Birlik qishlog'i

● Javob

AYBDORLAR JAZOLANDI

Ўзбекистон Бош прокуратурасининг прокуратура органларида терговни назорат қилиш бошқармаси томонидан Самарқанд вилояти Пахтачи тумани К.Ражабов номли ширкат ҳўжалигининг «Ҳайит-элбеги» қишлоғида яшовчи Исमत Нуруллаевнинг аризаси қўриб чиқилди.

Аризادا муаллиф ўғли Фуқрат Нуруллаев ва бир гуруҳ фуқаролар «Ҳайит-элбеги» маҳалла фуқаролар йўғини раиси М.Қодиров томонидан фуқароларга нафақа ва ёрдам пули тайинлашда йўл қўйилган қонунбузарликлар ҳақида туман прокуратурасига мурожаат қилганликлари учун М.Қодиров 2003 йил 14 юли кuni 4 нафар номаълум кишиларни ёллаб, Ф.Нуруллаевни ўлдириб кетганлигини баён этиб, қонуний чора қўришни сўраган.

Анқиланишича, шу кuni Ф.Нуруллаев М.Қодировга ўзининг оиласи учун моддий ёрдам беришни сўраб ёзган аризасига рад жавобини олганидан сўнг бундан норози бўлиб «Мисит» қишлоқ фуқаролар йўғини раиси У.Ҳамроевга мурожаат қилган. Раиснинг ҳузурида ваэият муҳокама қилинганидан сўнг Ф.Нуруллаев уйига қайтаётганида 4 нафар номаълум киши уни уриб тан жароҳати етказган. Шундан сўнг 2003 йил 27 август кuni соат тахминан 20 ларда «Навоий-Зиёвуддин» темир йўлида жабрланувчининг мурдаси топилган.

Ушбу ҳолат юзасидан Бухоро транспорт прокуратураси ходимлари терговдоли текширишларини ўтказиб, Ф.Нуруллаев маст ҳолда ўзини ўлдирши мақсадида темирйўлга ўтириб олганлиги ва «Бухоро-1» депоси машинисти С.Ғойибов бошқарувидаги тепловоз уни уриб юбориши натижасида воқеа жойида вафот этганлигини аниқлаган. Ф.Нуруллаевнинг ўлимида С.Ғойибовнинг айби йўқлиги сабабли жиноят иши қўзғатишни рад этиш ҳақида қарор қабул қилинган.

Республика Бош прокуратураси томонидан текширув ҳужжатлари ўрганилиб, ушбу қарор бекор қилинган ва такордан текшириш учун Самарқанд вилоят прокуратурасига юборилган. Ҳозир жиноят иши бўйича тергов олиб боришмоқда. Бош прокуратура унинг боришини назоратга олган.

Бундан ташқари, Ф.Нуруллаев ва бошқаларнинг «Ҳайит-элбеги» МФЙ раиси М.Қодировнинг мансабини суиистеъмол қилаётганлиги ҳақидаги аризаси асосида Пахтачи туман прокуратураси текширув ўтказди. Унинг натижасига кўра, тумандаги К.Ражабов номли ширкат ҳўжалигининг меҳнат бўлими ҳисобчиси У.Элбоев ва ҳисобчи ёрдамчиси А.Ҳамедовлар айрим фуқароларнинг даромади қаматитириб кўрсатилган сохта ҳужжат бериб, уларнинг қонуний равишда ёрдам пули олишига шариот қиратиб берганлиги учун ЖКнинг 228-моддаси 1-қисми билан жазога тортилганлар.

Туман прокурорининг тақдимномасига асосан нафақа ва моддий ёрдам олиш учун тақдим этилган маълумотномаларнинг ҳаққонийлигини текширмаганлиги учун «Ҳайит-элбеги» МФЙ раиси М.Қодиров лавозимидан озод этилган. Котиба М.Саъдинова эса интизомий жазога тортилган.

U.HAMIDJONOV,
Respublika Bosh prokuraturasi
boshqarma boshlig'i vazifasini bajaruvchi

«YUQORI»DAN RUXSAT YO'Q...MI?»

«Huquq», 2004 йил 20-сон

Ушбу мақола якка тартибдаги тадбиркорлик билан шуғулланиш истагида ҳужжатларини расмийлаштириб, «Пахтабанк»нинг Самарқанд вилоят бўлимидан кредит олишда юзгага келаётган муаммолар ҳақида нарийлик Бойбўри Дуланов ва бошқалар (жами 8 киши)нинг шикоят хати асосида чоп этилган эди.

Тахририятимиз ана шу шикоят юзасидан «Пахтабанк» акциядорлик-тижорат банкининг Самарқанд вилоят бошқармаси бошлиғи Б.Насриев имзоси билан расмий жавоб хати олди. Унда вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармаси томонидан банкка 2004 йил 29 юни кuni Нарпай туманидаги оилавий тадбиркорларга имтиёзли кредит бериш учун маблағ ажратилгани маълум қилинади.

Айни пайтда ушбу маблағ оилавий тадбиркорларнинг талабларини қондириш мақсадида «Пахтабанк»нинг Оқтош бўлимига ўтказиб берилган.

«DOKTORNING «KUF-SUF»I»

«Huquq», 2004 йил 23-сон

Доимий обуначи сифатида Республика шoshiлинь тиббий ёрдам илмий маркази жамоаси номидан тахририятга чуқур эҳтиромимизни билдирар эканмиз, газетанинг шу йил 9 июни сонидаги мухбир Дониёр Халиловнинг «Докторнинг «куф-суф»и: шoshiлинь тиббий ёрдамга бормаган ким бор?» мақоласига жавобимизни ва айрим мулоҳазаларимизни эътиборингизга ҳавола қилмоқчимиз.

Мақола марказимизнинг қабул бўлими ходимлари йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди. Маъмуриятимиз вакили мақолада тилга олинган шифокор-невропатологimiz Отабек Бобононов билан бирга воқеа сабабчиси бўлиши бемор Туропова Сарвинозиннинг уйига бориб, мухбир ҳикоя қилган эпизодлар бўйича батафсил суҳбат ўтказди. Бу хусусда беморнинг тушунтириш хатини олдик.

Маъмуриятнинг махсус буйруғи билан ташкил қилинган комиссия бўлиб ўтган воқеа тафсилотларини атрофлича ўрганиб чиқиб, қуйидаги хулосага келди:

1. Ҳақиқатан ҳам бемор С.Туропова марказга мурожаат қилганида невропатолог бошқа бўлимдаги оғир беморни қўришга чақирилгани учун жойида бўлмаган, шу туфайли биринчи кўрик 15-20 дақиқага кечиккан.

2. Невропатолог кўриги вақтида беморда «истерик реакция» деб аталмиш, ҳаётга бевосита ҳавф солмайдиган ҳолатнинг клиник белгилари яққол намоён бўлганлиги сабабли шифокор қўшимча текширувларни ортиска деб топган ва зарур бўлган дориларни беморга беришни ҳамширага буюрган. Беморни эса кузатув учун маълум муддатга палатага ётқизган. Муолажалар натижасида унинг аҳоли анча яхшиланган, у қоникарли аҳволда қариндошлари томонидан уйига олиб кетилган. Кетиш вақтида улар шифокорларга миннатдорчилик билдиришган.

3. Беморни кузатиб келган шахсларга унинг аҳоли ва буюрган муолажаларининг моҳиятини батафсил тушунтира олмагани, беморга етарли даражада эътибор кўрсатмай шифокор деонтологияси тамойилларини бузганлиги сабабли маъмуриятнинг буйруғи билан шифокор О.Бобононовга ҳайфсан эълон қилинди.

Фурсатдан фойдаланиб «Huquq» газетаси тахририятига адолатли давлат қуриш, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш борасида олиб бораётган ишларига омад тилаб қоламиз.

Y.MALIKOV,
Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi direktori

DAVRA SUNBATI

БАРКАМОЛ АВЛОД ОРЗУСИДА

Мухбир: — Азизлар, ўзингизга аён, таълим-тарбия тизимини ўзгартирсан туриб, онгини ўзгартириб бўлмайди. Онгини, тафаккурини ўзгартирсан эса биз кўзлаган олий мақсад — озоод ва обод ҳаётнинг барпо этиб бўлмайди. Шундай эмасми?

Маҳмуд БОБОЁРОВ, вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи:

— Албатта. Баркамол авлоднинг тарбиялаш жамиятнинг энг юксак орзуларидан бўлиб келган. Азалдан нечача фозилларни етиштириб берган миллатимиз маърифат соҳасида ҳам олсини кўзловчи ўз йўлини танлаб олди дейиш мумкин.

Бир назар таштайлик. Ватанимиз пойтахти ва вилоят марказларида ўнга жакун университет, янги таълим даргоҳларининг очилиши, замонавий лицей ва коллежларнинг барпо этилгани ҳазиллакам гап эмас. «Улғубек», «Истеъдод», «Устоз» каби жамғармалар тузилиб, юзлаб ёшлар ривожланган хорижий мамлакатлардаги нуфузли ўқув юртиларига ўқишга юборилмоқда. Муаллимларнинг билим ва савиясини юксалтириш борасида жиддий ишлар қилинмаяпти.

Вилоятимизда мактабларнинг моддий-техник базасини танқидий баҳолаш ҳамда 2004-2008 йилларда мактаб таълимининг ривожлантириш дастурини ишлаб чиқиш бўйича президент фармойишининг ижро этиш борасида қизғин ишлар олиб борилади. Дастурини ишлаб чиқиш бўйича вилоят ҳокимлиги қошида махсус комиссия тузилиб, таълим муассасалари моддий-техник базасининг ҳозирги ҳолати батафсил ўрганилди. Ичимлик суви ва иссиқлик билан таъминланган даражаси, санитария шохобчаларининг аҳоли, ошхона, спорт зали ва майдонларининг ҳолатига рўй-рош баҳо берилди.

Вилоятда 1185 та ўрта таълим мактаби, 729 та мактабгача, 91 та мактабдан ташқари таълим муассасаси, 41 та спорт мактаби ва 18 та меҳрибонлик уйи, махсус мактаб ҳамда мактаб-интернат бор. Уларга услубий хизмат кўрсатишнинг аҳоли ҳам чуқур таҳлил этиляпти. Туман ва шаҳарларда 23 та фан бўйича 309 та услубий таълим мактаби жорий этилган. Мазкур мактаб жамоаларининг кучи билан фан кабинетлари давр талаби асосида безатилиб, моддий базаси мустаҳкамланди. Хар ойда режа асосида таълим мактабларда намунавий очик дарс ва кўргазмалар семинарлар уюштирилиб, ижодий ишлар омаллаштириляпти.

Ўқитишнинг янги усулларини таъбиқ этиш учун халқроқ ҳамкорликни кучайтириш чоралари кўрилмоқда. Франция элчихонаси билан ҳамкорликда вилоят педагогларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти базасида ҳар йили семинарлар ташкил этиш аънаънага айланиб қолди. Кўпгина ўқитувчиларимиз хорижий мамлакатларда бўлиб, улар-

нинг тажрибаларини ўрганиб қайтишмоқда.

2003 йилда таълимга оид барча кўрсаткичлар бўйича биринчи ўринни эгаллаган 13 та мактаб бюджетдан компьютерлар билан тақдирланди. Шунингдек, ЮСАИД ташкилати томонидан Самарқанд шаҳридаги мактабларга компьютер жамламаси берилди. Вилоятдаги 2 та мактаб эса Япония гранти қолиби бўлди. Аммо ҳали мактабларни компьютерлар билан тўлиқ таъминлаш, интернет тармоғидан фойдаланишни йўлга қўйиш учун кўп ишлар қилиниши керак. Қолаверса, ҳозиргача атиги 186 та мактабнинг телефонлаштирилгани ҳам давр талабига жавоб бермайди. Яна айрим нуқсонлар борки, уларни бартараф этиш борасида ҳамкорликни кучайтириб, изчил иш тутмоғимиз лозим.

Раҳмонберди АБДУРАХМОНОВ, вилоят прокурорининг ўринбосари:

— Гапингиз тўғриси. Бугун ютуқлардан қониқиб яшаб бўлмайди. Халқ кўриб-билиб турган, ютуқларимизга соя солаётган нуқсонлар ва қонунбузилиш ҳолатларини аниқ бўлса ҳам юзга айтиш ўринлидир. Зеро, гап миллатимиз таърифи, келажакимиз эгаси бўлган фарзандларимиз ҳақида бормоқда.

Маълумки, вилоят ХТБ ва унинг қўйи тизимларида ҳар йили каттагина миждорда бюджет ва бюджетдан ташқари маблағлар келиб тушади ҳамда ишлатилади. Бироқ айрим мутасаддилар ишга диёнат ва инсоф нуқтаи назаридан ёндашаётганлари йўқ. Мисол учун, капитал таъмирлаш ва қурилишга ажратилган маблағлар сарфини оилалик. Мансабдорлар томонидан маблағларнинг ноконун сарфланиши оқибатида давлатга 37.363.000 сўмлик зарар етказилган.

Ойлик маошлар ва унга тенглаштирилган тўловларнинг икки-уч ойлаб тўланмай келиши раҳбарларни ҳушёр тортириши керак. Бу ҳам етмагандай, қатор ҳолларда ўқитувчиларнинг иш ҳақи нақд пул билан эмас, балки натура шаклида, хусусан, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа товарлар тарзида берилиши қайси қонунга мос келади?

Биз ҳақдайдан шундай нохуш ҳолат Нарпай туман ХТБ мансабдорлари томонидан содир этилган. Бу биргина мисол эмас. Бундай ноконун ҳаракатлар юзасидан Нарпай туман прокурори томонидан жиноят иши қўзғатилиб, айбдорлар суд ҳукмига қўра жазосини олишган.

Прокуратура органлари томонидан ХТБ тизимларида мулкни сақлашда доир қонунлар ижроси юзасидан текшириш ўтказилганда кўпгина қонунбузилиш ҳолатлари юз берганлигини аниқланган. Жумладан, Пастдарғом туман ХТБга қарашли 14-бўлағар бочасининг ҳужалик ишлари мудири С.Аннаеванинг ихтиёрида бўлган 228.278 сўмлик озиқ-овқатлар ўзлаштириб юборилган. Қўработ

туманидаги 23-ўрта мактаб директори мансабини суистеъмол қилиб, ведомостларни қалбақлаштириб, 386.778 сўмлик нафақа ва иш ҳақи пулини ўзлаштирган.

Хўш, бу каби жиноятларнинг вақтида олдини олма бўлмасми? Аҳвол ўз ҳолига ташлаб қўйилса, унинг янада газак олмаслигига ким қафолат бера олади?

Кузатувлар давомида шу нарсаси маълум бўляптики, умумтаълим мактабларининг баъзиларида давомат бирдек ушлаб турилмайди. Бир кунда 30-40 тагача ўқувчининг ўқишга келмаслиги ёки дарсга кечикиб келиши ниманинг ифодаси бўлиши мумкин?..

Яздон ХАМДАМОВ, Тойлоқ туман халқ таълими бўлими мудири:

— Фикрингизда жон бор, Раҳмонберди ака. Вақтни беҳуда ўтказиш ўша ёшларнинг ҳаётида салбий из қолдиради. Аммо уларни тартибга солиш фақат ўқитувчиларнинггина зиммасига юклат қўйилмаслиги керак. Баъзи ота-оналар боласининг юриш-туришини назорат қилиш туғул, йиғинларимизга тақлиф этмас ҳам бирор марта келмайди. Маҳалларар томонидан уларга таъсир кўрсатилса, маъқул иш бўларди.

Янгиланган кўпнаамаларни ўқув жараёнида қўллаш, янгича педагогик тизим асосида иш олиб бориш йўлга қўйилди. Бундай пайтда педагогларнинг малакасини оширишга эҳтиёж сезилаяпти. Шу мақсадда ҳар ойда уч-тўрт марта белгиланган мактабларда услубий ёрдам кунлари жорий этилган.

Шунга қарамай ишимизда кўпгина муаммо ва қийинчиликлар учрамоқдаки, уларни яширишдан фойда йўқ. Юқори синфларда ўқувчиларнинг етимишмайди. Кимё, физика фанларидан машғулот ва дарслар зарур мослаштирилса ўқувчиларнинг оқибатида юзқилиқ шундоққина сезилиб қолаяпти. Саёз билим билан эса узоққа бориб бўлмайди.

Иқтидорли ёшларни саралаш ва бу борадаги ишларни омаллаштиришда олимпиадаларнинг ўз ўрни бор. Бироқ ўтказилаётган олимпиадаларни ҳам талаб даражасида дея олмаимиз. Негаки, ҳар ўқув йилининг ноябр ойида ўқувчиларни белгиланган бундай таъдир баъзан пахта териш мавсумида қолдирилган дарсларни тўлдириниш даврига тўғри келиб, тўпқонли ўтказилаяпти. Шунинг учун олимпиадалар ноябрда эмас, май ойида ўтказилса яхши бўларди. Кўпгина фанлар бўйича дастур талабларига мос келувчи кўргазмалар қўроқларга эга бўлса, деб оруз қиламиз. Агар мактабларни кодексон, филмоскоп, эпидоскоп каби воситалар билан таъминлаш йўлга қўйилса, ёшларнинг дарсларга қизиқиши ортган бўлар эди.

Таълим тизимида жонқур ҳомийларнинг кўпайиб бораётгани қувонарли ҳол. Лекин ички имкониятини ишга солиш фурсати ҳам етди. Ахир

нимаки қилсақ, ўз фарзандларимиз учун қиламиз.

Баҳодир САЪДУЛЛАЕВ, Самарқанд тумани ҳокими:

— Куйинишларингиз моҳиятини яхши тушуниб турибмиз, Яздон ака. Аммо буларнинг ҳаммаси вақт ва маблағ талаб этадиган муаммолардир. Янги дастурда белгилан берилган муддат уларнинг ечилиши учун етарли фурсат бўлади.

Туманимиз ҳудуди анча катта бўлишига қарамай Самарқанд шаҳрига туташ бўлгани биз учун қулай. Шу боис биз билан ҳамкорлик қилувчилар сони кескин ортиб бормоқда. Туманда фаолият кўрсатаётган қўшма корхона, фирма, кичик ва ўрта бизнес субъектлари томонидан янги-янги технологиялар маҳаллий ишлаб чиқаришга жорий этилаётди. Аҳоли турмуш тарзининг тобора яхшиланишида хусусий тадбиркорлик, фермерлик ҳаракатларининг ҳам ўрни бекиёб бўлмоқда. Тўпланаётган маблағлар боя айтганимиздек, энг аввал тиббиёт ва маориф муаммоларини ҳал этишга қаратилаяпти.

Ўтган йилнинг шу давридан бошлаб ҳисобга оладиган бўлсақ, Дастисўхта қишлоғида жойлашган 47-ўрта мактабда 10-таън синфи қурилиб, 68-ўрта мактаб яна 8 та синф эвазига кенгайтирил берилди. Урганчи қишлоғидаги 420 ўринли мактаб қурилиши янги ўқув йилигача тугаллаш режалаштирилган.

Аҳоли эҳ қўйлашган «Фотима Қосимова» ва «Рустам» маҳалласида тикланган 1-тоқрадаги спорт майдончалари, «Дўстлик» ширкат ҳўжалигида ишга туширилган ёпиқ спорт мажмуаси ҳам бугунги кунда қўпбал ёшларни бағрига олмақда.

Спорт залларига эга бўлган ўнлаб мактабларга ҳомийлар кўмағида зарур жиҳозлар олиб берилди. Туман ҳудудидаги 66 та мактаб, 50 та боғча ва 3 та мактабдан ташқари таълим муассасасининг ҳар бири битта-иккитадан ҳомий ташкилотларга бириктириб қўйилган. Бола йилгаси ана си сут бермайди деганларидек, бу ишлар замирида халқ таълими бўлимининг, шахсан мудар Мусаввар Жумаеванинг талабчанлиги бор.

Биргина булар билан чекланиб қолиб бўлмайди. Келажакда ўғил-қизларимиз ҳам билимли, ҳам соғлом, жисмоний чиниккан бўлмоғи керак. Шуларни ҳисобга олиб, боғчаларимизга ажратилаётган озиқ-овқатлардан ташқари ўзимизда етиштирилаётган маҳсулотлар таъминотида бошқўшиб келамиз. Ҳудудимиздаги «Охаликомонларанда» қўшма корхонаси, «Самарқандларанда», «Мароқандларанда» корхоналари тўғрив ва пархез гўшт таъминотини зиммасига олган бўлса, сут-қатик ишлаб-чиқарувчи қўшма корхона маҳ-

сулотларини болаларимиздан аёб ўтирмайди. «Сухрот» акциядорлик жамияти печенье, макарон, нон ва консерва маҳсулотларини имкон қадар арзон нархларда етказиб бормоқда.

Жангил РАЖАБОВА, Пахтачи туман ХТБга қарашли 13-«Бинафша» мактабгача тарбия муассасаси мудири:

— Қани энди бизнинг туманимизда ҳам саноат корхоналари бунёд этилиб, болаларимиз боғча ва мактаб-боғчаларга тортилса. Уларнинг дунёқараш, диди, салоҳияти шаклландиган боғча ва бошланғич синфларга етук, тахрибли муҳтасссларни жалб этиш зарурлигини даврининг ўзи кўрсатиб турибди.

Учинчи минг йиллик боласи қандай бўлмоғи лозим? Ёш боланинг мияси нималарни ўзига сингдира олади-ю нималарни қабул қилмайди? Бу масалаларни илмий жиҳатдан ўрганиб, кейин амалиётга татбиқ этиш маъқул. Афсуски, бу ҳақда ҳамма ҳам бош қотираётгани йўқ. Шу масала билан шуғулланиши керак бўлган институт ва марказларимиз етарли бўлишига қарамай янгиликлар биз яшаб турган олий ҳудудларга илдам кириб келмаяпти. Қишлоқ шароитида иш юритаётган замонавий типдаги боғчамизда 30 нафар ҳодим ва хизматчи ишлайди. Ишимизни тўлақонли қилишга интилиб келаямиз. Мўлжал-лимиздаги 90 та боланинг ота-оналар хоҳиши билан боғчага кириб келишига эришдик. Ота-оналар ҳатто қўшни қишлоқдан боласининг бизнинг боғчада тарбияланишини истаб келишади.

Жамоамиз билан болаларни янги-янги қизқарли тадбирларга жалб қилиш борасида изланаётимиз. Боғча қошида яхшигина танланган бадий жамоа, қўғирчоқ театри, музей ишлаб турибди.

Шу кунларда туманимизда 22 та боғча мактаб-боғчага айлантирилган. Бу ташаббусни жони-дилчимиз билан қўллаб-қувватлаймиз. Мамлакатимизда хусусийлаштириш жараёни кечаётган бир даврда менга боғчаларни хусусийлаштиришдаги юзакчиликлар ёқмаяпти. Негаки, тарбия жараёнида манфаатлар муштарақлигини ҳам ҳисобга олиш керак.

Узоққа бормай, Зийёуддин шаҳарчасида жойлашган икки қаватли, 140 ўринга мўлжалланган МТМни олайлик. Боғча боғи ва даракторлари билан шу даргоҳ мудири томонидан хусусийлаштириб олинган, атиги 2 ой ишлади, холос. Эндиликда иқтисодий тақчиллик баҳонасида таёр муассаса бекритиб қўйилди. Бундан қийин фойда? Мактабгача тарбия муассасаларига озиқ-овқатни гоҳ у, гоҳ бу ташкилотдан олишнинг ўз ташвишлари бор. Мана шу тарқоқлик боя айтганим базий талон-тароқликларга сабаб бўлмаяптими? Ахир шундай катта бошқарма қошида ҳаётки алоҳида таъминот базаси бўлмаса?

Маҳмуд БОБОЁРОВ:

— Талабингиз ўринли. Биз ҳам ана шу масалага ечим топиш ташвишида юрардик. Шу йилнинг апрелида вилоят ҳокимининг «Вилоятда иқтисодий соҳа муассасаларини сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш тўғрисида»ги фармойиши чиқиб, бу борадаги муаммоларни атрофлича ҳал этиш йўллари белгиланган. Эндиликда Самарқанд тумани ҳўжалликларро бўрдоқчилик корхонаси вилоятдаги барча иқтисодий соҳа муассасаларига сифатли ва арзон маҳсулотларни ўз автотранспортлари билан етказиб берадиган бўлди.

Мухбир: — Ҳар қалай муаммолар бирин-кетин кенгашиб асосда ҳал этилмоқда. Олдимизда эса дастурда кўрсатилган муддат турибди. Ўйлойманки, бу масала кейинги суҳбатларимиз мавзуси бўлади.

Мансур АЛОВУДИНОВ, «Hushuq» muxbiri

DOLZARB MAVZU

Ҳақиқатан ҳам охириги уч-тўрт йил орасида деҳқоннинг қўли фақат йиғим-терим даврида пул кўрарди. Шунинг учун ҳам қишлоқ аҳли ҳосил йиғими мавсумини сабр-сизлик билан кутишга одатланиб қолганди. Терим даврида баъзи оилалардан олти-етти нафар киши далага чиқади. Чунки одамлар айна шу пайтда оз бўлсада, нақд пул

ишларида иштирок этган механизаторларга 36 миллион 83 минг ва иккинчи культивация учун 4 миллион 905 минг сўм иш ҳақи ҳисобланиб, уларга тарқатилди.

Маълумки, гўзани яшнатишда сувчининг алоҳида ўрни бор. Уларни одамлар бежизга «Сувчи — гўзани яшнатувчи» деб қадрламайди. Уларга бир гектар майдондаги гўзани суғоргани учун 1200 сўмдан тўлаб борилади.

— **Сувчи ва механизаторлардан бошқаларга қандай тартибда ҳақ тўланади?**
— Гўза остини юмшатиш, қатор орасини чопиқ қилиш, бегона ўтларга

— Пахтакорларга ажратиладиган маблағдан галлакорларга ёки богбонларга иш ҳақи тўлаш кўзда тутилмаган.

Фаллакор билан ҳисоб-китоб қилиш осон. Режадан ортқича ҳосил галлакорнинг ўзида қолдирилади. Бу энг қулай рағбатлантириш усулидир. Богбонлар эса ижара ҳақини тўласа бас, ҳосилнинг қолган даромади унинг ўзида қолади.

— **Нима дейсиз, ҳақиқатан ҳам қисқа муддат мобайнида дала меҳнаткашларига 3 миллиард сўм берилди?**

— Ҳақиқатан ҳам вилоятдаги хўжаликлар, ширкатлар, фермер жамоалари далаларида меҳнат қилаётган механизатор ва сувчиларга май ойи учун ажратилган маблағдан 860 миллион сўми нақд тарқатилган. Бундан ташқари, 1

Пахта, галла етиштиришга ихтисослаштирилган хўжаликларда бўлганимизда, деҳқонлардан иш ҳақлари ўз вақтида берилмаслигини кўп эшитардик. Бунинг сабабини хўжалик раиси ёки фермер хўжалиги раҳбаридан сўрасак, улар: «Хамма маблағлар мақсадли траншлар орқали келаяпти. Ажратилгани ҳам асосан, ўғит, уруғ-лиқ, нефть маҳсулотлари ва техника олиш учун сарфланапти. Баъзида ўз пулимизга ўзимиз хўжайинлик қила олмаёلمиз. Иш ҳақи учун жуда кам миқдорда маблағ ажратилмоқда. Шу боис, аъзоларимизга маошларини ўз вақтида бера олмаёلمиз», деган важларни айтишарди.

ДЕҲҚОН ИШ ҲАҚИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ОЛАДИ

олиб қолиш ҳаракатида бўлишарди.

Сурхондарё вилояти пахтазорларида мўл ҳосил етиштириш ниятида тер тўкаётган меҳнаткашларга жорий йилнинг май ойидан бошлаб иш ҳақини ўз вақтида тўлаш ва нақд пул бериш жорий этила бошланди. Шу масалага оидинлик қилишни сўраб вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошчилигининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари Т.Бердиевга бир неча савол билан мурожаат қилдик.

— **Тоҳси ака, айтингчи, гўза парварлишида иштирок этаётганларга бундан кейин иш ҳақи ойма-ой бериб бориладими?**

— Апрель ойининг бошларида республика ҳукумати томонидан деҳқонларга иш ҳақини ўз вақтида тўлаш юзасидан ҳужжатлар юборилган эди. Тўғри, баъзилар бу ҳам бир қозғозболик-да, деб ўйлаган бўлса ажаб эмас. Лекин шу ҳужжатлар асосида деҳқонларга ўз вақтида маош берилиши жорий этилди. 2004 йил ҳосили учун май ойининг биринчи ярмида вилоятимиздаги ширкат хўжаликлари, фермер жамоалари, пудратчилар, ижарачиларга иш ҳақи учун жами бўлиб, 3 миллиард 100 миллион сўм маблағ ажратилди. Биринчи навбатда гўза қатор орасига ишлов беришда иштирок этаётган механизаторлар ва экинчи суғоришда фаоллик кўрсатаётган сувчиларга ўз вақтида маош берилаётди.

— **Масаланинг моҳиятини тушунтирсангиз?**

— Дейлик, далада ишлаётган механизатор бир гектар майдондаги гўзани сифатли қилиб биринчи культивациядан чиқарса, унга 425 сўм берилади. Гўза қатор орасига иккинчи ишлов беришда иштирок этган механизаторларга эса бир гектар майдонга ишлов бергани учун 350 сўм, учинчи ишловда 300 сўм ҳақ олади. Кейинчалик эса ана шу меҳнати учун 250 сўмдан тўланади. Масалан, май ойининг биринчи ярми давомидида вилоят хўжаликларида биринчи культивация

қарши кураш каби юмушларда иштирок этадиган дала меҳнаткашларининг хизмати ҳам таҳсинга лойиқдир. Уларга ҳақ тўлаш масаласини ширкат хўжаликлари раислари, фермер жамоалари раҳбарлари мустақил ҳал қилишади. 15 сотих майдондаги гўза тубини юмшатиш бир норма ҳисобланади. Нормани бажарган чопиқчиларга 425 сўм тўланмоғи шарт.

Чопиқчиларга ва бошқа турдаги ишларни бажарувчи ходимларга ҳақ беришда хўжалик пахтадан олинадиган даромад ҳисобига иш ҳақи бериш масаласини ҳал этади. Бундан ташқари, хўжаликларга маош бериш мумкин. Шунингдек, кўп хўжаликлар мевали боғларни, тоқзорларни ижарага берган. Ижара ҳақидан тушадиган даромаддан ҳар бир чопиқчи ва бошқа турдаги ишловчиларга иш ҳақи бериш имкониятлари бор.

— **Ширкат хўжалиги механизаторларига, сувчиларига ёки чопиқчисига юқориди айтилган тартибда ҳақ берилади. Аммо фермер ишчилари билан қандай тарзда ҳисоб-китоб қилади?**

— Кўпгина фермерлар ёлланма ишчиларни ишлатишни афзал билишади. Фермер хўжаликлари ҳам деҳқонларга худди ширкат хўжалигидек тартибда ҳақ тўлаши лозим, албатта.

— **Шу мақсадда қайси манбадан маблағ ажратилмоқда?**

— Сир эмаски, бир неча йилдан бери маҳсулот етиштирувчи билан тайёрловчилар ҳамда буюртмачилар ўртасида шартнома тузилаётди. Шу шартнома шартларига кўра тайёрловчилар етиштирилаётган маҳсулотнинг маълум бир қисми даромадини деҳқонга олдиндан тўлашга мажбур. Ҳозирги кунда хўжаликларга ажратилаётган маблағ ва шу ҳисобда механизаторларга, сувчиларга берилаётган иш ҳақи август ойида етиштирилаётган ҳосил даромадининг бир қисми ҳисобидан берилмоқда.

— **Пахтакор-қу озми-қўми ҳақ олаётган экан. Фаллакор-у, богбонларга ҳам шу тартибда маош бериладими?**

миллиард 187 миллион сўмлик пахта ёғи, буғдой ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари берилди. Меҳнаткашларнинг 1 миллиард 14 миллион сўмлик иш ҳақи ҳисобидан коммунал тўловлари — жумладан, газ, сув, электр энергия, телефон ҳақлари шунингдек, механизатор ёки сувчининг муқоабил хизмати ўтаётган фарзандининг қарзи узилди. Ана шу маблағнинг бир қисми ҳисобидан далада ишловчиларнинг олий ва ўрта махсус ўқув юртларида контракт шартномаси бўйича ўқийётган ўғил-қизларнинг тўловлари ҳам қопланади.

Айтиш керакки, эндиликда сувчи ва механизаторларга иложи борица иш ҳақини нақд беришга ҳаракат қилинмоқда. Яна бир гап: механизатор ёки сувчининг розилиги билан жойлардаги банкларда улар номига омонат дафтарчаси очилаётди. Мабодо, нақд пул муаммоси юзасига келадиган бўлса, иш ҳақлари омонат дафтарчаларига ўтказиб берилади.

— **Рағбат ҳар қандай кишини янги-янги муваффақиятларга руҳлантиради. Дала меҳнаткашларига ўз вақтида иш ҳақи берила бошлангач, ишда қандай ўзгаришлар рўй берди?**

— Охириги ярим йил давомидида далада ишловчилар сони кескин кўпайди. Энди сувчи ҳам, чопиқчи ҳам далага кун ўтарга келиб кетмапти, балки ўз зиммасига юклатилган ишни кўнгилдагидек адо этмоқда.

Кези келганда шуни эслатиш жоизки, ўз вақтида мазкур масала юзасидан Президент фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарори ҳам чиқарилган эди. Бундан кейин прокуратура органлари ушбу меъёрий ҳужжатлар ижросига алоҳида эътибор қаратмоқлари лозим. Зеро, вазият шуни таъқозо этмоқда. Деҳқоннинг заҳмлати меҳнати учун ўз вақтида ҳақ тўлаб борилса, бунинг савобиға нима етсин?

Усмонали НОРМАТОВ,
журналист.
Қурбон ЖУРАНАЗАРОВ,
«Huquq» муҳбири

«HUQUQ» ИЙ

маслаҳатхона

E-mail: Info@huquq.uz 133-26-62, 133-98-82

TO'LAMASA NIMA BO'LADI?

Мен собиқ турмуш ўртоғимдан фарзандим учун маълум миқдорда пул олиб тураман. Лекин бу пул суднинг қарори асосида эмас, бизнинг ўзаро келишувимиз асосида ҳар хил муддатларда тўлаб келинапти. Аммо охириги пайтларда у пулни кеч тўлайдиган бўлиб қолди. Шунинг учун у бориб-бориб умуман тўламай қўйиши ҳам мумкинми?

Shohista RUSTAMOVA,
Denov tumani

Шундай бўлиши ҳам мумкин. Лекин бундай ҳолат сизнинг фарзандингиз учун олишингиз лозим бўлган алименти қонуний тартибда ўндириб олишга тўсик бўлмайди. Яъни, Оила кодексининг 135-моддаси та-

лабига кўра, алиментнинг ихтиёрий равишда тўлаб турилиши алимент ундирувчини алимент ундириш ҳақидаги даъво ёки ариза билан хоҳлаган вақтда судга мурожаат этиш ҳуқуқидан маҳрум қилмайди.

IMTIYOZ BERILADIMI?

Мен Қашаи шаҳар эпидемиология бўлимида 36 йил ишлаб пенсияга чиққанман. Уйим қишлоқда бўлгани учун шу йиллар мобайнида қатнаб ишлашга тўғри келди. 2003 йили Ўзбекистон Президентининг фармони билан коммунал хизматлар ўрнига компенсация тўланадиган бўлди. Аммо у менга тўланмас экан. Чунки мен шаҳарда ишлаган эканман. Аслида бу фармон тиббиёт ва педагог ходимларлари учун чиққан-ку?! Туман ижтимоий таъминот бўлимига учраганимда улар ҳам компенсация тўланмаслигига шаҳарда ишлаганимни ваъж қилиб кўрсатишди. Шу тўғрисида?

O'roq TOSHMURODOV,
Qamashi tumani Nogahon qishlog'i

Кейинги пайтда тахририятимизга мазкур масала бўйича муштарийлардан жуда кўп хат келаятганини эътиборга олиб, республика Президентининг «2003 йилнинг 1 апрелидан бошлаб уй-жой-коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича бериладиган имтиёзлар ўрнига пул тўловларини жорий этиш тўғрисида»ги 2003 йил 27 март кунги фармониға мувофиқ ҳолда қабул қилинган илова бўйича уй-жой-коммунал хизматлар бўйича бериладиган имтиёзлар ўрнига ойлик компенсация тўланадиган шахслар рўйхатини тўлиқ беришни лозим тодик. Булар:

— барча турдаги умумтаълим мактабларининг педагогик маълумотга эга бўлган ўқитувчи, директор, директорнинг ўқув ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, тарбиячи ва концертмейстерлари — 45 фоиз;

— академик лицей, касб-ҳунар коллежи ва ўрта махсус ўқув юртларининг ўқитувчи, директор, директорнинг ўқув ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, ишлаб чиқариш таълими устозлари, психолог, услибйетчи ва концертмейстерлари — 45 фоиз;

— меҳрибонлик уйлариининг педагогик маълумотга эга бўлган тарбиячилари, директор, директорнинг ўқув ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, психологлари — 45 фоиз;

— мактабча тарбия муассасалари ва мактаб-боғчаларининг педагогик маълумотга эга бўлган тарбиячи, ўқитувчи, мудири, директор, директорнинг ўқув ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, психологлари — 45 фоиз;

— мактабдан ташқари болалар муассасаларининг педагогик маълумотга эки тренерлик стажига эга бўлган ўқитувчи, тарбиячи, директор, директорнинг ўқув ва маъна-

вий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, йўриқчи-услибйетчи ва концертмейстерлари — 45 фоиз;

— олий ўқув юртларининг профессор-ўқитувчилари, ректор, таълим, илмий ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, илмий котиблари, ишлаб чиқариш таълими устозлари, ҳисоблаш марказларининг бошлиғи ва муҳандислари — 45 фоиз;

— ушбу рўйхатнинг 1-6-бандларида кўрсатилган, камида 10 йил педагогик ва илмий-педагогик стажга эга бўлган ходимлар тоифасига мансуб пенсионерлар — 45 фоиз;

— қишлоқ жойларидида ва ишчилар шаҳарчаларида ишловчи шифокор, провизор, ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари. Шу соҳада камида 10 йил стажга эга бўлган мазкур тоифадаги шахсларга мансуб пенсионерлар — 45 фоиз;

— бошқаларнинг қарамонига муҳтож бўлган ёлғиз пенсионерлар — 45 фоиз;

— 1941-1945 йиллардаги иккинчи жаҳон уруши ногиронлари, қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахслар — 45 фоиз;

— Совет Иттифоқи қаҳрамони, Социалистик меҳнат қаҳрамони ва «Шўхрат» медалининг учала даражаси билан мукофотланган шахслар. Фашист концлагерларининг собиқ вожага етмаган тутқунлари, қамалдаги Ленинград шахрида ишлаган фуқаролар, қўзи оҳир 1-гuruh ногиронлари, Чернобиль фалокати оқибатида зийн кўрган фуқаролар, ядро полигонларида ва бошқа радиация объектларида ҳарбий хизматни ўтаган пенсия ёшидаги шахслар — 45 фоиз;

— Иккинчи жаҳон уруши давридаги меҳнат фронти қатнашчилари — 18 фоиз.

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари касаба уюшмаларига, сиёсий партияларга ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, оммавий ҳаракатларда иштирок этиш ҳуқуқиға эгадирлар.

Сиёсий партияларда, жамоат бирлашмаларида, оммавий ҳаракатларда, шунингдек, ҳокимиятнинг вакилий органларида озчиликни ташкил этувчи муҳолифатли шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қадр-қимматини ҳеч ким камситиш мумкин эмас.

(Ўзбекистон Конституциясининг 34-моддаси)

Азиз газетхон!

Қуйида берилаётган ҳар иккала мақола ҳам Сизни бефарқ қолдирмаслиги шубҳасиз. Мутлоаа жараёнида, ундан сўнг балким қалбингиз оғир бир оғриқ исканжасида қолар. Негаки, мақолаларда тасвирланган воқеалар ҳар қандай кишининг қалбини ларзага солиши, мушоҳадага ундаши турган гап. Онанинг фарзанди жонига қасд қилиши, ўғил ўз отасига тиф кўтариши... Ҳаёт тасодифларга, чигал воқеаларга, бахтсиз ҳодисаларга тўла. Аммо, эътиборингизга ҳавола этилган воқеаларни тасодифан ёки беихтиёр юз берган ҳодисалар сирасига қўшиб бўлмайди. Бизнингча, бундай мудҳишликларнинг юзага келишига айримларнинг қалбидан меҳр-оқибат, раҳм-шафқатнинг узоқлашаётгани, инсон деган унвонга номуносиб бўлиб бораётганлиги сабабдир. Сиз ҳам инсонсиз — ақлингиз, ўз фикрингиз бор. Ўқинг, хулоса чиқазинг.

AFSUS

2003 йил 21 сентябр куни Чироқчи туманидаги Додик қишлоғида катта тўй эди. Салим шу кунни тўйга боришга рухсат олиш учун бугўдги янчиргани трактор ахтариб кетган отасини узоқ кутди. Отаси кунботар маҳали чарчаган ва фигони чиққан алфозда ҳовлига кириб келади. Кела солиб хотини Моҳигулни уриши:

— Нега моллар ҳалиям эрталаб боғланган жойида турибди?
— Молларга қарашни нега Салимга айтмайсиз? — у зардали жавоб қиларкан, ўғай ўғлига еб қўйгудек тикилди.

— Салим мол етаклашга ҳали кичкиналик қилади!

Ҳаётда ҳолатдан хафа бўлган Салим ҳовлидан чиқиб кетди. Ичкаридан эр-хотиннинг айтишуви эшитилиб турарди. Бир маҳал Моҳигул ҳовлидан қарғаниб чиқиб келди ва дарвоза олдида нима қилишини билмай турган Салимга дуч келди. Аёлнинг анчадан бери ўйлаб юрган нияти катъийлашиб болага ёлгон гапирди:

говдаги кўрсатмасидан).

Бу пайтда борлиқни зулмат қоплаётган, шамол Додикдаги тўй таронасини узоқ-узоқларга таратаётган эди.

Мудҳиш ниятини амалга оширган Моҳигул ўша кунни тунни бозорда ўтказди.

Рус ёзувчиси Ф.Достоевский машҳур «Жиноят ва жазо» романида жиноятчи ўзи қотиллик содир этган жойга негандир албатта қайтиб бориши ҳақидаги қизиқ мисолни келтиради. Моҳигул ҳам ғира-шира тонготарда мақсади не эканини ўзи ҳам билмаган ҳолда Салимни ўлдирган жойига қайтиб келади. Аммо каналнинг нариги томонига ўтишга юраги дов бермай, то тонг ёришиб кетгунча канал ёқасида у ёқдан-бу ёққа бориб келаверади. Кун ёйила бошлаган, уйига қайтади.

Моҳигул кириб келганида эри ухлаб ётар эди. «Эримнинг устидаги кўрпани олиб ташлаб, уни кучоқлаб олдим», — деб гувоҳлик беради қотил аёл. «Эрим қаерда эдинг, Салим қани деб сўради ва мени итариб ташлади. Билмайман, бу-

билан холи суҳбатлашганида унга тўғриси айтиб, ёрдам беришини сўрайди, кўз ёши қилади. Аммо акиси бу ишни аширса, оқибати ёмон бўлишини сингисига тушунтириб, милиция ходимларини воқеадан хабардор қилади.

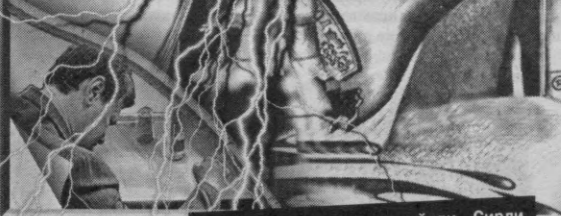
Орадан ўн беш кун ўтган эди. Жиноят ошкор бўлган, воқеа жойи айбланувчининг кўрсатмаси бўйича қўздан кечирилганда С.Шернаева тегишли қора шим, икки дона тиш, ўн олти дона ғажилган суяк қолдиғи ва бош суягининг юқори қисми топилади.

Қотиллик содир этилган жойга яқинроқ ерда савдо қиладиган дўкандор Б.Жўраев гувоҳ тариқасида сўроқ қилинганда М.Турсунованинг 22 сентябр куни эрталаб узоқ вақт канал ёқалаб юргани, туриб қолган ҳамда ўша кунлари ташландиқ ахлатхона томонда катта-катта итлар роса изғигани ҳақида гувоҳлик беради.

1974 йилда туғилган М.Турсуновани суд қилган жиноят учун 13 йил 3 ойга озодликдан маҳрум эди.

Салимнинг устози, Муса Жалил номли 45-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Р.Шералиев шундай гувоҳлик бе-

MALAKALI TERGOV

ПИЁНИСТА ОТА
ФОЖЕАСИ

...Абдурахмон ака ўлди. Сирли тарзда. Фарзандлари, қариндош-уруғлари унинг ҳаётини сақлаб қолиш учун кўп югурди. Бирок... Ойкорликлар оёққа турди. Жаноза отанинг қотили топилмади. Жаноза кунни таъзияга келганларга ўғиллари «Отанизни кимдир катта кўчада пичоқлаб кетибди» дейишди. Бор гап шу. Ким унинг жонига қасд қилган? Нега? Касалхонада ўлим тўшағида ётган ота бу саволларга жавоб беришдан бош тортди. Ҳатто туман прокурори — менга ҳам. Абдурахмон акадан видеотасмага туширилган биргина «қилмишмига яраша жазомни олдим» деган сўнги сўз қолган. Марҳумни сўнги йўлга кузатишди. Базилар энди қотил топилмади деб ўйлаганди. Бизнинг вазиғамиз эса — жиноятчини фош этиш.

Кишини ўйлантирадигани, Абдурахмон ака тадбиркор ёки бирон катта ташкилотнинг раҳбари эмаски, унинг пули ёки амалига душманлари кўз тиккан бўлса? Оддий тракторчининг душмани ким бўлиши мумкин? Ота ўзига келганда ҳам жонига қасд қилган кимсанинг исмини айтишдан бош тортди. Бахмал туманидаги «Ойкор» ширкат хўжалиғи катта жой эмас. Ҳамма бир-бирини яхши танийди. Қишлоққа биронта бегона киши ёки машина келса одамлар билади. Шундай ўйлар билан Абдурахмон аканинг хонадонига борганимда оила аъзоларининг юриш-туришида қандайдир саросимани сездим. Ҳаёлимдан бир фикр ўтди: «Қотил оила аъзоларининг бири бўлиши ҳам мумкин-ку». Лекин бунга исботлаш керак. Қолаверса қабри совмаган отанинг фарзандларига бу гапни айтиш... Қўни-қўшиллар билан суҳбатлашганимда Абдурахмон аканинг ароқ ичиб оиласидагиларга азоб беришини эшитиб бояғи фикр яна миямда чарх ура бошлади. Марҳумнинг хонадонига борган куним оиланинг катта фарзанди Муҳаммади Исмоилов эътиборимни тортди. У ҳеч кимга қўшилмай бошқа уйда ётган экан. Суҳбатлашдим. Олий маълумотли ҳуқуқшунос Муҳаммади ёш бўлса-да, ҳаётда қўни кўрган экан. Отаси пичоқланган кунни унинг қаерда, қиллар билан бўлганини сўраганимда ранги оқарди. «Тўйда эдим. Анча ароқ ичиб маст бўлиб қолганим», — деди.

— Кейин-чи? — унга яна савол бердим. Бирок у энди пойинтар-сойинтар жавоб бера бошлади. Гап айланиб отасининг синфдоши Саидазим Равшановга келганда унинг тили қалимага қалмай қолди. Аслида воқеа бундай бўлган эди.

— Отанг яна ичиб келди. Жанжал қилиб, мени калтаклади. Сўнг аёлларга кетдим деб кўчага чиқиб кетди, — деди Назокат Исмоилова кўзда ёш билан ўғлига.

«Отам жонга теғди. Эрталабдан ичиб олиб менинг ҳам асабимга текканди. Қишлоқда унинг дастидан бош кўтариб юролмай қолдик. Нуқул ичиб олган бизга азоб беради». Жаҳл отига минган Муҳаммади қўлига пичоқ олиб, ҳовлидан кўчага чиқганида тун яримга яқинлашган эди. Қоронғи кўчада икки одамнинг гаплашаётгани эшитилди. Муҳаммади ҳамроҳига суяниб келаётган отасини таниди, ёнидаги киши унинг синфдоши Саидазим Равшанов эди. Кўча мулолишида улар Муҳаммадининг қандай пайдо бўлиб қолганини сезмай қолди. Ўғил қутилмаганида: «Сен ифлос туфайли қишлоқда бош кўтариб юролмай қолдик», — дея отасининг қорнига кетма-кет пичоқ санчди. Воқеа яшин тезлигида рўй бердики, бу ҳолатни на ота, на унинг ҳамроҳи илғаб ўлгурмади.

Отаси йиқилган, Муҳаммади нима қилиб қўйганини англайди. Кейин катта отаси Мусурмон Исмоиловнинг уйига бориб Исмаилов акасига қилган ишини айтиб беради. Кўп ўтмай қонга беланган отани қариндош-уруғлар машинага солиб туман марказий касалхонасига олиб кетишади. Аммо...

Ўша куннинг ўзидаяқ қариндош-уруғлар «агар прокуратурадагилар ҳақиқатни билса Муҳаммади қамалиб кетади» дея гапни бир жойга қўйишди. Эртасигаёқ ягона гувоҳ С.Равшановнинг уйига бориб: «Воқеани милиция ёки прокуратурадагилар билиб қолмаса «мен бу воқеадан беҳабарман» дейсан. Агар Муҳаммади қамалиб кетса ёмон бўлади. Чунки калаванинг учи сенга бориб тақалиши мумкин», — дейишди.

Аслида ҳам шундай бўлди.

Жиноятни очиш осон кечмади. Оила аъзоларининг ҳар бири билан соатлаб суҳбатлашилди. Қўни-қўшни, маҳалла-қўй ёрдамга чақирилди. Начора, ўзбекчилик. Жиноятдан хабардорлар ҳам ўзини четга олди. Қилган ҳаракатларимиз зоё кетмади. Жиноят очилди. Қишлоқдаги миш-мишларга чек қўйилди.

Яқинда М.Исмоиловнинг жиноят иши судда кўриб чиқилиб, унга тегишли жазо тайинланди.

Ш.НОМЗОВ,
Бахмал тумани прокурори

ОЧИЛМАЙ СЎЛГАН
ҲУНЧА

Дунёда гўдак табассумидек беғубор кулгу бўлмаса керак. Унинг ҳайрат порлаган кўзларидаги қувонч бахтли болаликдан нишона. Аммо Салим энди ҳеч қачон кулмайди. Завк-шавққа тўлиб, шодланиб югурмайди.

— Юр, бувингникидан нон олиб келамиз...

Салим унга эргашди. Уйдан узоқлашмишга, Моҳигул боланинг қўлидан маҳкам ушлаганча катта йўлга судради. Энди бу ёғини аёлнинг ўзидан эшитамиз: «...йўлдан ўтаётган бир машинани кўл кўтариб тўхтатдим ва шу билан Чироқчиға етиб келдик. Кейин Салимни ўлдирш учун қулайроқ жой топиш мақсадида Чироқчи-Қарши йўлига чиқдим. Боланинг қўлидан маҳкам тутиб, йўл ёқалаб ёнғинга қарши қураш бўлими ёнидаги кўприкдан ўтдим. Канал бўйлаб 300 метрча юргач, яна кўприкдан каналнинг нариги бетига ўтдим. Сув оқиб келадиган томонга 100 метрча юриб, девори нураб қолган жойгача бордим. Ўша ерда болани бўғиб, жасадини шу атрофдаги ахлат чўқурига ташладим» (М.Турсунованинг тер-

висиникидадир деб яна кучоқлашга тушдим ва шу тариқа уни юмшатиб олдим. Эрим бошқа савол бермади...».

Салимнинг йўқолиб қолганлиги эртаси кунни унинг буvisи Жумагул ҳола келиб, боланинг қаердалигини суриштирганга маълум бўлди. Қотил ҳам ҳаммага қўшилиб, Салимни ахтарди. Орадан бир неча кун ўтди. У топилавермаган, Чироқчи тумани ИИБга мурожаат қилишди. Тоқати тоқ бўлган буvis Салимни сен йўқотгансан деб келишини шубҳа остига олади. Милиция ходимлари Моҳигулни сўроққа туттишганида у: «Болани шаҳрисабзлик бир кампирга бериб юборганман, акамнинг олдиға олиб борсангиз кампирнинг қаердалигини айтман», — деб ёлгон гапирди. Уни Шаҳрисабзда яшовчи акасининг олдиға олиб боришади. Моҳигул акаси

ради: «Салим синфдаги болаларга нисбатан жуссаси кичикроқ ва заифроқ эканлиги ҳамда тирришқоқлиги, дарсларни яхши ўзлаштириши билан ажра-

либ турарди». Салим энди мактаб партасида ўтириб муаллимнинг сўзларини қизиқиш билан тингламайди, орзуларга берилмайди. Энди унинг ўқисқалбини меҳрга ташналик азоби ҳам қўйнамайди.

Ҳаётда турлича қисматлар бор. Ўғай фарзандларни ўз фарзандидан зиёд оқ ювиб, оқ тараётган замондошларимиз кўплаб топилади. Аммо маълум сабабларга кўра ё ота, ё онадан ажраб қолган Салимга ўхшаган болаларнинг тақдир кишини ўйлантиради. Уларнинг олдида қариндош-уруғ, маҳалла-қўй — ҳар биримиз масъулмиз.

Аҳмаджон РАХИМОВ,
Чироқчи туман прокуратураси
терговчиси,
Дилфуза ОРЗИКУЛОВА,
журналист

НЕМИС МУТАХАССИСИ ВА ГРЕКЛАР — ЧЕМПИОН

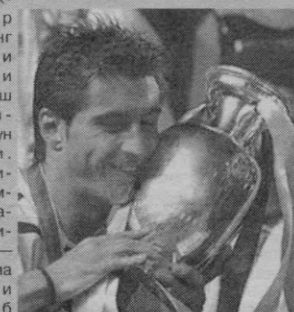

Греция бунгача ҳам мухлислар учун қутилмаган натижаларни қайд қилиб бўлган эди. Дастлаб немис мутахассиси Отто Регагел тренерлик қилаётган греклар «Евро-2004»-нинг биринчи ўйинида Португалия термаси устидан 2:1 ҳисобида ғалаба қозонди. Кейин испанлар билан дуранг ўйнашди. Гуруҳ баҳсларининг охириги турида русларга ютқазиб қўйишди. Агар ўша ўйиннинг сўнгги дақиқаларида руслар греклар дарвозасига ўчинчи голни ҳам киритиш имкониятини қўлдан чиқармаганларида «А» гуруҳида

Европанинг амалдаги чемпиони бўлмиш французлардан устун келишди. Ярим финалда чемпионат фаворитларидан бири — Чехия терма жамоаси мағлуб

Португалияда ўтказилган футбол бўйича Европа чемпионатининг финалида майдон эгаларини мағлуб этган Греция терма жамоаси ўз тарихида биринчи марта қўлга чемпион деган унвонни қўлга киритди. Учрашувнинг 57-дақиқасида бурчакдан тўп ошириб берилган вазиятда мезбонлар дарвозабони Рикарду ҳам, ҳимоячилар ҳам грекларнинг ҳужумчиси Ангелос Харистеаснинг боши билан дарвозага зарба беришига тўсқинлик қила олмади — 0:1. Португаллар ҳеч бўлмаса ҳисобни тенглаштиришга ҳар қанча ҳаракат қилишса ҳам бунинг уддасидан чиқишолмади.

ўринлар тақсироти бошқача бўлиб Греция эмас, Испания кейинги босқичга чиққан бўлар эди. Чорак финалда греклар

этилди. Ҳал қилувчи гол финалдаги сингари тўп бурчакдан ўйинга киритилган вазиятда амалга оширилди. Шундай қилиб, «Евро-2004»-да ҳимояга асосланган рационал футбол голиб чиқди. Греклар ғалаба қозонган барча ўйинларда бир хил сценарийга амал қилишди: метин ҳимоя, стандарт вазиятдан

унумли фойдаланиш ва қарши ҳужум уюштириш.

Финал ўйинида сеvimли жамоасини қўллаб-қувватлаш учун Грециядан Лиссабонга 18.000 мухлис ташириб буюргани ҳам О.Регагел шогирдларининг кучига куч қўшгани шубҳасиз. Улар орасида мамлакатнинг бош вазири ҳам бор эди.

Шуни айтиш керакки, чемпионат бошланишидан олдин жуда кўп мухлис ва мутахассислар Франция, Чехия, Италия,

Испания, Голландия ва Англияни олтин медаль учун асосий даъвогар санаб, Грецияни аутсайдер жамоалар сафига киритиб қўйган эди. Якунда улар кутган ҳодиса юз бермади.

Германиялик Отто Регагел хорижий мамлакат терма жамоаси билан Европа чемпионати ёки жаҳон кубогига голиб чиққан дастлабки мураббий бўлди. Ҳақиқатча ҳеч бир тренер бунга эриша олмаган.

ОМАДИ КЕЛДИ

Греция Европа чемпионатида голиб чиқади дея бир неча марта, жами 24.500 фунт-стерлинг пул тиккан William Hill букмекерлик

идорасининг мижозларидан бири 332.000 фунт-стерлинг миқдорида мукофот олади.

Бу ҳақда идоранинг расмий сайтида хабар берилди.

23 июн куни чорак финалдаги Греция-Франция ўйини олдида номзълум киши грекларнинг ғалабаси учун 4000 фунт пул тиккан.

Ўшанда грекларнинг чемпиони бўлиш эҳтимоли 50 га 1 дея баҳоланаётган эди.

Кейин у чехлар билан ярим финалдаги ўйин олдида яна 8000 фунт қўйган. Бу пайтда грекларнинг имконияти 10 га 1 деб ҳисобланган. Финал олдида ўша мухлис яна 12.500 фунт тиккан.

William Hill «Евро-2004» олдида Греция термасининг имкониятини 80 га 1 деб баҳолаган эди.

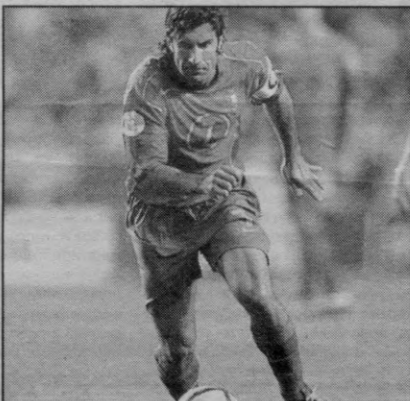
«ЕВРО-2004»ДА КИРИТИЛГАН БАРЧА ГОЛЛАР

(қавс ичида пеналтидан киритилган голлар кўрсатилган)

Барош (Чехия) — 5 та.
Ван Нистелрой (Голландия), **Рун** (Англия) — 4 тадан.
Зидан (Франция), **Ларссон** (Швеция), **Лэмпард** (Англия), **Томассон** (Дания), **Харистеас** (Греция) — 3 тадан.
Анри (Франция), **Иброҳимович** (Швеция), **Кассано** (Италия), **Коллер** (Чехия), **Криштиану Роналду**, **Руй Кошта**, **Манише** (учаласи ҳам Португалия), **Хайнц** (Чехия) — 2 тадан.
Боллак, **Фрингс** (иккови ҳам Германия), **Басинас** (1), **Вризас**, **Деллас**, **Корагунис** (тўрталаси ҳам Греция), **Буликин** (1), **Кириченко** (иккови ҳам Россия), **Бума**, **Макай** (иккови ҳам Голландия), **Валерон**, **Морентес** (иккови ҳам Испания), **Верпаковский** (Латвия), **Гронкьер** (Дания), **Жеррард**, **Оуэн** (иккови ҳам Англия), **Н.Ковач**, **Пршо**, **Тудор**, **Рапаич** (1) (тўрталаси ҳам Хорватия), **Нуну Гомеш**, **Поштига** (иккови ҳам Португалия), **Олбек**, **Юнбергер**, **Юнсон** (учаласи ҳам Швеция), **Перротта** (Италия), **М.Петров** (Болгария), **Скоулз** (Англия), **Трезеге** (Франция), **Фонлантен** (Швейцария), **Шмицер** (Чехия) — 1 тадан.
Ўз дарвозасига гол уриб қўйганлар — **Андреаде** (Португалия), **Тудор** (Хорватия).

ПОЛИЦИЯГА ҚЎЛ КЕЛДИ...

Португалияда ўтказилган Европа чемпионати Голландиянинг Роттердам шаҳри полицияси учун жуда асқотди. Гап шундаки, 16 миллионли мамлакат аҳолисида қарийб 9 миллиони чемпионат ўйинларини қолдирмай кўрган. Шу вақт оралиғида полициячилар жарима тўлашдан бўйин товлаб юрган фуқароларни ўз уйларида ушлаб, жарима тўлашга мажбур қилишган. Бир мисол, полициячиларнинг айтишича, анча вақтдан буён жарима тўламай қочиб юрган роттердамлик 51 ёшли киши уйига борган полициячиларга ҳеч қандай қаршиликсиз жаримани бериб, яна футбол кўришни давом эттираверган. Ваҳоланки, полиция уни қарийб 3 ойдан буён қўлга туширолмаб юрганди.

Португалия терма жамоасининг ярим ҳимоячиси, 31 ёшли Луиш Фигу ўзининг келажақда термада тўп суриши борасида бош қотирмоқда. Хориж матбуотида берган интервьюсида у Португалия Грецияга ютқазиб қўйганидан ўзини қўярга жой тополмаётганини маълум қилган. Бирок, Фигу масалани ҳал қилмай очик қолдирган. Ўзининг айтишича, бир қарорга келишдан олдин у ахшилаб дам олиши зарур экан. Шунингдек, португалиялик 34 ёшли ҳимоячи Фернандо Коуту ҳам бир қарорга келолмай аросатда. Бирок, Фигунинг тенгдоши, «Милан» ярим ҳимоячиси Руй Кошта миллий терма жамоада бошқа тўп сурмаслиги аниқ эканини маълум қилди. Финал ўйинидан олдин Кошта ушбу ўйин унинг учун сўнггиси эканлигини айтиб ўтган. Балки португалияликлар ғалаба қозонганида бу сўзлар ҳазилга айланиши мумкин эди...

ҲУҚУҚБУЗАР ФАНАТЛАР

Грекларни чемпионлик шохсупасига олиб келган Отто Регагел келажақда Германия миллий терма жамоасига мураббийлик қилиши мумкин. Гап шундаки, RTL телеканали ташаббуси билан «Миллий терма жамоа мураббийлигига лойиқ номзод ким?» деган сўров остида немислар ўртасида ўтказилган овоз беришда Отто Регагелнинг мухлислари кўпчиликини ташкил этган. Овоз бериш «Евро-2004»-да муваффақиятсиз қатнашган терма жамоа мураббийси Руди Фёллер истеъфога чиққанидан сўнг ўтказилган.

«Евро-2004»-да ҳуқуқбузарлик ҳолатлари ҳам юз берди. Ҳозирча исм-фамилияси сир сақланган украинalik ёш йигит инглиз ишчибозини пичоклаб қўйган. Гап шундаки, Англия-Хорватия ўйинидан сўнг англиялик Стивен Смит стадиондан чиқаётганида кимдир унинг ҳаменини тортиб кетишга уринган. Лекин Стивенбой қаршилик кўрсатган, шунда украинalik ўғри унинг қорнига пичок урган. Инглиз касалхонада ҳаётдан кўз юмган. Жиноятчи эса қамоқхонада суд ҳукмини кўтмоқда. Португалия қонунида ўлим жазоси назарда тутилмаган. Ушбу давлат қонунарига мувофиқ 31 ёшли украинalik 25 йил қамоқ жазосига ҳукм қилиниши мумкин.

Шунингдек, «Евро-2004» туфайли яна бир киши қурбон бўлди. У Лиссабонда истико-

мат қилувчи испан врач бўлган. Португалия термаси Голландия устидан ғалаба қозонганда маҳаллий фанатлар шаҳар кўчаларида катта байрам уюштирдилар. Шифокор ҳамда икки аёл байрамда иштирок этиш иштиёқида кўчага чиққанларида катта тезликда келаётган машина уларни уриб юборди. Шифокор ўша заҳоти ҳалок бўлган, ҳамроҳлари енгил жароҳат олишган.

«Евро-2004»-да иштирок этган Россия терма жамоаси УЕФАнинг назорат-тартиб қўмитаси томонидан 14.000 швейцария франки миқдорида жаримга тортилган. Жариманинг катта миқдори русларнинг чемпионатда низоҳатда қўпол ўйнаганлиги учун солинган. Россиялик журналист Кушанавилининг Россия-Португалия ўйинининг таннафус пайтида майдонга югуриб чиққанлиги жарима миқдорини янада оширган.

Шунингдек, Болгария терма жамоасига 5000 франк миқдорида жарима солинган. Севимли жамоаси Италияга ютқазганидан сўнг болгариялик фанатлар майдонга ракета ва мушакларни ота бошлашган.

Шведлар эса ўз ишчибозлари майдонга югуриб чиққанлиги учун 2000 франк миқдорида жарима тўлайдиган бўлди. Бундан ташқари Португалия ва Франция ҳам УЕФАнинг назорат-тартиб қўмитаси томонидан жазоланган.

ORAMIZDAGI ODAMLAR

Ҳаёт — кўп қиррали, ҳаёт — сержило. Инсон умр зиналари оша уни безайди, яшнатади ва яшартиради. Оқиллик, одиллик, фидойилик, жасорат, меҳр-оқибати бор бўлган, юртни обод, элни шод этган инсонларни бу муаззам ҳаёт бошига кўтаради. Чунки бундай саховат-пешалар ана шундай ҳурматга муносибдир.

Алқисса, бугунги хикоямиз элимизнинг ана шундай ёрқин тақдирли азиз фарзанди «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган кишлоқ хўжалиги ходими» Облокул Хўжакулов ҳақидадир.

бўлди ва у республикада ўз салмоғи, ўз ўрнини топди.

Ҳамма даврларда юртга фидойилар керак. Улар эл бошини баланд этади, давлат хазинасини бойлатади. Республика ва вилоят раҳбарларининг ишончини оқлаган О.Хўжакулов 1964 йилда мамлакатдаги собиқ Ленин номили энг йирик хўжаликка раҳбар этиб тайинланди. Ташкилотчи, тиниб-тинчимас, чўпон-чўлиқлар меҳрибони, катта қалб ёқса бўлмиш қаҳрамонимиз қисса муддатларда чорва молларини 130-140 фоизга кўпайтирди. Айниқса, сут ишлаб чиқариш б-

соати изланиш билан ўтарди. Сув иншоотларидан фойдаланиш оғирлашиб қолган бир шaroитда раҳбарият бу инсонни 1988 йилда Нурота сув иншоотларини эксплуатация қилиш участкасига ўтказди. Бу ерда ҳам О.Хўжакулов катта ғайрат билан ишлади. «Қизилча», Ленин номи, «Фозгон» хўжаликлари чорвасининг 60-70 фоизини, «Қизилча», «Нурота» хўжаликлари марказидаги аҳолини сув билан тўлик таъминлашга муносиб ҳисса қўшди.

1998 йилдан бошлаб О.Хўжакулов кексалик гаштини сурмоқда. Бу катта қалб соҳибни 26 йиллик раҳбарлик фаолиятида кўплаб ободончилик ишларини бажардики, бу халқ дилида, тилидадир. Чўпонлар учун юзлаб замонавий уйлар, бир неча касалхона, болалар поликлиникалари, мактаблар, чўпон болалари учун интернатлар қурилишида ҳам унинг катта ҳиссаси бор. Нурота тумани маркази вакилшоқлари кўчаларида ёриткичлар ўрнатилди. Бу ишлар хўжаликлардаги ортиқча фойда эвазига бунёд этилди. Қизилча, Нурота, Чўя, Янгиобод, Хайрабод, Оқула кўрғонлари, шаҳардаги Аҳмад Яссавий маҳалласи аҳолиси қаҳрамонимизнинг беминнат хизматидан миннатдордир, десак хато бўлмас.

Облокул ака кўркмас, танти, тўғрисўз, шу билан бирга, мулоҳазали, вазмин, маданиятли ва ҳалол инсон бўлганлиги учун у ишлаган ташкилотларда ризқу барақа кўпайган, аҳолининг турмуш фаровонлиги ошган. У киши фидойи, тиниб-тинчимас, ғайрат-шижоатли бўлганлиги боисгина энг қолқ хўжаликларни ҳам илғорлар даражасига кўтара олган.

У кишининг ҳалол меҳнатлари безтибдор қолмади. О.Хўжакулов қатор давлат ордени ва медаллари, фахрий ёрлиқлари ҳамда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган кишлоқ хўжалиги ходими» фахрий унвони билан тақдирланди.

О.Хўжакуловнинг ҳаёт йўли ҳақида қисқача хикоямиз шундан иборат. Зеро, унинг 75 ёши давомида юрт, Ватан, халқ учун қилинган ҳалол меҳнати ни санаб адоғига етиш қийин. Одамлар қалбини равшан этган, шаҳру кишлоқларни обод айлаган, бутун ҳаётининг мазмунини заҳматли меҳнатдан иборат деб билган бу инсон халқнинг, элнинг ҳар қанча эъзозига лойиқдир**.

Ҳамдам ЭШОНКУЛОВ,
Йўлдош ПАРДА

SPORT

СТАРТДА —
ПРОКУРАТУРА
ХОДИМЛАРИ

Спорт инсоннинг нафақат жисмоний, балки маънавий камолотига ҳам хизмат қилади. Шунинг учун Республика Бош прокуратураси тизимида хизмат қилаётган ходимларнинг спорт билан муносабатини шугулланишлари учун қулай шaroит яратилган. Турли мусобақалар ўтказиб келинапти. Жумладан, яқинда «Диёнат» бирлашган тахририяти Наманган вилоят ҳокимлигининг жисмоний тарбия ва спорт кўмитаси билан ҳамкорликда вилоят прокуратура органлари вакиллари ўртасида уюштирган енгил атлетика мусобақаси «Меҳр ва муруват йили»га бағишланди.

Ҳайрат «Динамо» спорт комплексида ўтказилди. Югуриш, узунликка сакраш ва турникда тортилиш баҳслари 20-35, 36-45, 46-55 ёшлилар ва 55 дан юқори ёшдаги фахрийлар ўртасида бўлиб ўтди.

Спортчиларнинг иштирокини тажрибали ҳакамлар гуруҳи баҳолаб борди. Ниҳоят, голиб ва совриндорлар аниқланди. Уларга «Диёнат» бирлашган тахририятининг эсдалик совғалари топширилди. Шунингдек, вилоят телерадиокомпанияси раиси М.Мақсудов мусобақанинг энг ёш ва энг кекса қатнашчисига «Олтин замин» радиостанциясининг махсус медалларини тақдим этди. Ҳакамлар ва фаол иштирокчилар ҳам муносиб рағбатлантирилди.

Дилшод ОМОНОВ,
Наманган вилоят
прокурорининг катта ёрдамчиси

ҲАЁТИНИНГ
МАЗМУНИ МЕҲНАТ

«ЎЗБЕКИСТОНДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН КИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМИ»
ОБЛОКУЛ ХЎЖАКУЛОВНИНГ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИГА БИР НАЗАР

Қаҳрамонимиз 1939 йилда Беклик кишлоғида мактабга ilk қадамини қўйиб, 1982 йилда «Нурота университети» деб ном олган А.Пушкин номи урта мактабини тугатган.

Уша йили Самарқанд кишлоқ хўжалик институтининг зоотехника факультетига ўқишга кириб, уни 1957 йилда аъло баҳолар билан битирган.

Ҳар қадамидан ўт қақнайдиган О.Хўжакулов аввалига зоотехник, кейинчалик собиқ Ленин номи совхозда бош зоотехник лавозимларида ишлаб, ўзининг жонқурлиги, ишбилармонлиги, ташкилотчилиги билан чорвадорлар ҳурматини қозонди.

Сўнгра уни Қўшрабат-2 хўжаликка ишга ўтказишди. Бу ерда ҳам О.Хўжакулов ғайрат, шижоат кўрсатди. Оқибатда хўжалик обод бўлди, иқтисодиёти юксалди.

Бу синовдан ҳам муваффақиятли ўтган ёш мутахассис вилоят раҳбарларининг тавсиясига биноан «Қизилча» қорақўлчилик хўжалигига раҳбар этиб тайинланди. Тангри ёрламаган бу инсон 1961-64 йилларда хўжалик рентабеллигини оширди. Унинг заҳматли меҳнати боис моллар кўпайди, хўжалик обод

7 бараварга ошди, деҳқончилик маҳсулотлари мислсиз кўпайди. Одамларнинг даромади ҳам шунга яраша бўлди.

Кўп ўтмай О.Хўжакуловни ўн йилдан бери қолқ хўжалик ҳисобланган Пойарик туманидаги собиқ Киров номи совхозига раҳбар этиб юборишди. Янги раҳбарнинг ишонилий асосда ташкил этганлиги, фан ютуқларидан фойдаланганлиги, катта ташкилотчилиги натижасида қисқа муддат ичида хўжалик қаддини ростилади. Республика ва вилоят кўма байроқларини кўлга киритди. Совхоз маблағи ҳисобидан ҳар бири 750-800 ўринли 2 та замонавий мактаб бинолари бунёд этилди, барча кишлоқлар электрлаштирилди, туман маркази билан совхоз оралиғидаги 37 км. йўлга асфальт ётқизилди.

Шундан кейин О.Хўжакулов «Қўшрабат» давлат хўжалигига директор этиб тайинланди. Бу хўжалик ҳам ночор ҳолга тушиб қолган, кейинги йилларда 3 та раҳбар алмаштирилганди. Қисқа муддатда «Қўшрабат» илғорлар сафидан ўрин олди. Элнинг фидойи фарзанди 26 йил давомида иқтисодий ночор хўжаликларни тиклаб, инсон ақли, билими, тадбиркорлиги нималарга қодир

эканлигини кўрсатди. Бу қаҳрамонна меҳнат, ватанга садоқат, халққа жонқурлик ифодаси эди.

1978 йилда Облокул ака Нурота туманидаги СПМКга раҳбар этиб тайинланди. Бу ердаги иш ҳажмининг ҳам икки йил ичида 2,5-3 бараварга оширди. Машина механизмларини таъмирлайдиган замонавий устанхона қурди. Хўжаликлардаги юзлаб бўлоқлар монтаж қилинди. 650 минг гектар яйловдаги чорва моллари учун қувурларда чучук сув келтирилди. Бу ишлар учун 475 км. қувур тортилди. Яйловлар ҳолатини яхшилаш учун 55 минг гектар майдонга саксовул экилди. Корхона базаси кенгайтирилди, Навоий вилояти «СМУ ОБИ-ХАЁТ» ташкилотига айлантирилди. Корхонада иш юксак талаблар даражасида бўлди. Икки марта бу ерда республика даражасидаги семинар ўтказилди. Нурота шаҳри тараққиёти ва аҳоли талаби инобатга олиниб, 7 та ер ости сув насослари ўрнатилди. Шаҳардаги қабристон атрофи бетон девор билан ўралди. Бу ишларнинг ҳаммаси хашар йўли билан амалга оширилди. Ёшларнинг спортга бўлган қизиқишларини инобатга олиниб, 2 та бассейн қурилди. О.Хўжакуловнинг ҳар кун, ҳар

BOLALAR VA QONUNLAR

СЕНИМИ ШОШМАЙ ТУР, БОЛАКАЙ...

Будунининг барча ташвишлари гўдакнинг бир томчи кўз ёшига арзимайди, деган эди рус адиби Фёдор Достоевский. Британия парламенти эса бу фикрдан йироқроқ бўлган қонун қабул қилмоқчи.

Гап шундаки, «Бола ҳуқуқлари тўғрисида»ги халқаро конвенция болаларни жазолашнинг ҳар қандай қўрқинишига қарши туради. Аммо болаларнинг жазоланиши ёки жазоланмаслиги борасида турли мамлакатларда турли қонунлар мавжуд.

«Бола ҳуқуқлари тўғрисида»ги биллда шу пайтгача ишлатиб келинган. Британия қонунчилигига 1860 йилда киритилган «онгли жазолаш» термини бекор қилинди, бироқ ўрнига «меёрдаги жазолаш» атамаси киритилди. «Онгли жазолаш»нинг маъноси шу эдики, ота-она болаларини тарбиялаш мақсадида қуч ишлатиши мумкин, лекин бу нарсаси «онгли тарзда» амалга оширилиши, яъни боланинг соғлиғига зарар етказмаслиги керак. Мана шу «оқилона» жазолаш ўрнига «меёрдаги жазолаш» атамаси киритилгани ажабланарли.

Ахир меёрнинг ҳар қим ҳар қил тушуниши турган гап. Шунинг учун қонунга киритилган ушбу ўзгариш болаларга етказилган тан жароҳати учун жавобгарликни ҳам назарда тутди. Тарсакдан бурун қонаши ёки терининг қизариши ҳам жароҳат етказиш деб баҳоланади.

Хуллас, агар қонун қабул қилингудек бўлса, болаларни соғлиққа зарар етказмайдиган даражада жисмонан жазолашга рухсат берилади.

Шахноза УМАРОВА

KO'RIK-TANLOV

СОВРИНЛАР ТОПШИРИЛДИ

Урганч шаҳрида «Сиз қонунни биласизми?» мавзусидаги кўрик-танловнинг республика якуний босқичи бўлиб ўтди. Унда мамлакатимизнинг барча вилоятларидан 14 жамоа иштирок этди.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббуси билан Республика Бош прокуратураси, Адлия вазирлиги, Олий суд, Ички ишлар вазирлиги, Олий ва ўрта махсус халқ таълими вазирлиги ҳамда Ўзбекистон телерадиокомпанияси ҳамкорликда ўтказган кўрик-танловда ўрта-махсус касб-ҳунар коллежлари ва умумтаълим мактабларининг юқори синф ўқувчилари қуч синашдилар.

Танлов якунига кўра, Наманган вилоятининг Уйчи туманидаги Аграр касб-ҳунар коллежи талабалари I-ўринни кўлга киритди. Навоий вилояти Қизилтепа туманидаги I-умумтаълим мактаби ўқувчилари ва Андижон вилояти Марҳамат туманидан «Адолат» гуруҳи, Хоразм вилояти Қўшқўпри туманидан «Қалқон» гуруҳи, Марғилон шаҳрининг «Истиқбол» жамоалари II ва III ўринларга сазовор бўлдилар. Голиб жамоаларга эсдалик совринлари ва қимматбаҳо совғалар топширилди.

Эрнўлат БАХТ,
«НУҚУҚ» муҳбири

HUQUQ

yuridik gazeta

Ta'sischi:

O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:

Abdullolq ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Bahriddin DILIYEV, Azimjon
ERGASHEV, Vilohid ISLOMOV (Bosh
muharrir o'rinbosari), Jahongir
SHAROFBOYEV (Mas'ul ko'itib), Lola
SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV,
Muxtor SHODMONOV

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, akademik
Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66.

Telefon: 133-82-34,
133-64-72.

E-mail: Info@huquq.uz.
Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Gazetaning ro'yxatdan o'tish tartibi: N 023. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232

Tahririyatga kelgan qo'yozma va
suratlar egalariга qaytarilmaydi.
Mualiflarning fikrlari tahririyat
fikridan farqlanishi mumkin.
Nashridan ko'chirib o'stiringanda
«HUQUQ»dan olinganligi ko'rsat-
ilishi shart. Tijorat ahamiyatiga
molik materiallar ** belgisi ostida
chop etiladi.

Buyurtma № — 771. 15648 nusxada chop etildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir N.I.LUTFULLAYEVA

Navbatchi A.MUSTAFOYEVA

Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida o'set
usulida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent
shahar, Buyuk Turon ko'chasi, 41.

Gazeta
haftaning
chorsanba
kunlari
chiqadi.

Sotuvda
erkin narxda

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 19.30. 2345678